ΕΣΤΙΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ'. Ὀλυμπιάδος,
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

1889

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩν ΑΡΙΘ.

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ 6. — ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 8.

ΑΘΗΝΗΣΙ
ΕΚΔΟΤΑΙ
Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗι ΟΔΩι ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

Ἀριθ. 720 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΔ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ'. | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι δρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ δρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. - Ἐγγράφου Διευθ. Ὁδ. Μιχαηναγωγείου 12. | 16 Ὀκτωβρίου 1889.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΕΣ ΒΑΓΟΝΙΟΝ

Θέμα πρὸς σύνθεσιν μουσικῆς συμφωνίας.

Ὡραῖον βαγόνιον, κατακαίνουργον καὶ ἀποστίλβον. Ἐζευγμένον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τραίνου, τὸ ἀποχαιρετίζει ὁ ἥλιος, ἕτοιμος νὰ ἐξαφανισθῇ ὄπισθεν τῶν βουνῶν, τῶν ὁποίων ἡ κατατομὴ ἐσκιαγραφεῖτο ἐντὸς τῶν ὑέλων του. Ἀπὸ ὅλας τὰς γύρω συστάδας τὰ στρουθία τοῦ ἠὔχοντο κατευόδιον καὶ διὰ μιᾶς τῶν ἀνοικτῶν θυρίδων εἰσήρχετο τὸ ἄρωμα τῶν ῥόδων, ὀξυνόμενον ὑπὸ τῆς ἑσπερινῆς δρόσου.

Ἐπιβάτης κατάκοπος καὶ βαρυμέριμνος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία δὲν συνέπαλλε πρὸς τὴν ἐαρινὴν ταύτην φαιδρότητα, εἶχεν ἤδη λάβει θέσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἐπρόκειτο νὰ διέλθῃ τὴν νύκτα ἐπὶ τοῦ καθίσματός του.

Ὁ κώδων σημαίνει· εἰς τὸν συριγμὸν τοῦ σταθμάρχου ἀπαντᾷ ὁ συριγμὸς τῆς μηχανῆς· τὸ τραῖνον κλονίζεται καὶ ἀναχωρεῖ.

Κοιμοῦ ἥσυχος, ταξειδιῶτα, καὶ τὸ κυλίνδημα τοῦ βαγονίου ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου!

*

Ἐνῷ οἱ ἀστέρες στίζουσι τὸ στερέωμα καὶ φεύγουσι τὰ πολυψίθυρα δένδρα, οἱ πολύηχοι βράχοι καὶ οἱ ἤχοι λειμῶνες, τὸ καινουργὲς βαγόνιον ἤρχισε νὰ στενάζῃ καὶ νὰ γεμίζῃ ἀπὸ φωνὰς συγκιρνωμένας εἰς μεγάλον καὶ ὑπόκωφον ἦχον.

Ὁ ἐπιβάτης εἶνε μόνος, εἰς μάτην ἐπιζητῶν ἀνάπαυσιν· μικρὸν κατὰ μικρὸν, ἀπαλλαγεὶς ἀπὸ τὰς πικρὰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ὕγραινον τοὺς ὀφθαλμούς του, ἔτεινε τὸ οὖς καὶ διέκρινεν ὡρισμένας μελῳδίας εἰς τὴν συναυλίαν, τὴν ἀποτελουμένην ὑπὸ τοῦ βαγονίου. Ὡς παιδίον ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς τροφοῦ ἀφέθη ἠρέμως εἰς τὴν ἁρμονίαν ταύτην, ἡ ὁποία ἐσυντρόφευε τὴν μοναξίαν του, ἐνεψύχωνε τὰ ὄνειρά του καὶ ἐγλύκαινε τὴν ὀδύνην του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, τὸ τραῖνον ἐστάθμευεν καὶ ἡ μουσικὴ κατέπαυεν· ἀλλ' ἅμα τὸ καινουργὲς βαγόνιον ἐξώρμα πάλιν ἐπὶ τῶν τροχιῶν ἀνελάμβανε τὸ διακοπὲν ᾆσμά του καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἕως τὸ πρωί.

Κοιμοῦ ἥσυχος, ταξειδιῶτα, καὶ τὸ ᾆσμα τοῦ καινουργοῦς βαγονίου ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου

*

Κατ' ἀρχὰς ὁ ταξειδιώτης διέκρινε βαθεῖαν καὶ βραγχνώδη φωνὴν βαθυφώνου. Διέφευγε μυκωμένη ἐκ τῶν τροχῶν καὶ τῶν ἐμβόλων καὶ ἐρρυθμίζετο ἁρμονικῶς πότε πρὸς κριγμὸν κυμβάλων, πότε πρὸς κρότους ὁμοίους μὲ ἐκρήξεις.

«Εἶμαι ὁ σίδηρος, εἶμαι ὁ χάλυψ, ἔλεγεν ἡ φωνή. Ἡπλωμένος ἐπὶ ἀξέστου κλίνης, ζυμωμένος μὲ ἰλύν, μὲ βόρβορον, κατεκείμην ἀδρανὴς εἰς τοὺς κόλπους τοῦ σκότους, εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς. Ποῖος μὲ ἐξήγαγεν ἀπὸ τὸ ἔρεβος, ποῖος μὲ ἐξήγνισιν εἰς τὸ πῦρ, μὲ ἔχυσεν ἐντὸς τῆς μήτρας, μὲ ἐσφυρηλάτησε, μὲ ἐστόμωσε, μοῦ ἔδειξε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας; Ἐνεσωματώθην, ἐνεσχηματίσθην τέλος πάντων. Ἂν βαρὺ εἶνε τὸ ἔργον μου, ἂν φθείρωμαι ὑπὸ τῆς ἐργασίας, ἂν κάποτε αἰσθάνομαι τὰς ἴνας μου ἑτοίμους νὰ διαρραγῶσιν ἐκ τῆς προσπαθείας, ὑπηρετῶ τοὐλάχιστον νοήμονα κύριον, ὅστις μὲ προσηταιρίσθη χάριν μεγαλεπηβόλου ἔργου. Προτιμοτέρα εἶνε ἡ ζωή, ἔστω καὶ ἐν τῇ ὀδύνῃ διερχομένη πικρὰ ἢ ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀναισθησίᾳ.

«Ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶσαι, ταξειδιῶτα, ἡ δύναμίς μου εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σου· δὲν βαρύνεις διόλου ἐπ' ἐμοῦ. Εἶμαι εὐτυχὴς φέρων σε ἐπὶ τῆς ῥωμαλέας ῥάχεώς μου, ὁδηγῶν σε ὅπου θέλεις νὰ μεταβῇς.

«Κοιμοῦ ἥσυχος καὶ ὁ θριαμβευτικὸς μυκηθμός μου ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου.»

*

Εἰς τὴν τραχεῖαν ταύτην μελῳδίαν ἀνταπηντων παρατεταμένοι ψίθυροι πλαγιαύλων καὶ βαρυαύλων, τοὺς ὁποίους ἐνίοτε ἐνόμιζες ὅτι συνώδευε τὸ πλατάγημα τῶν κροτάλων καὶ ἡ ὀξεῖα φωνὴ τῆς σύριγγος, ἢ διέκοπτε τυμπανοκρουσία.

«Εἶμεθα ἡ δρῦς, ἡ πτελέα καὶ ἡ πεύκη, ἔλεγον διάφοροι φωναί: Οἱ ποιηταὶ ψάλλουν τὰ θέλγητρα τῆς σκιᾶς μας, τὸ ἀνοικτόχρωμον ἢ καταπράσινον τοῦ φυλλώματός μας, τὴν μελαγχολικὴν χάριν ἢ τὴν ἀγρίαν καλλονὴν τῶν τοπίων, τὰ ὁποῖα κοσμοῦμεν. Μᾶς θρηνοῦν ὅταν μᾶς κατακόπτουν. Ἀησμονοῦν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ζήσωμεν καὶ νὰ σηπώμεθα ἐπὶ τόπου, ἀρρήκτως συνδεδεμέναι πρὸς τὴν γῆν, καταδεδικασμέναι νὰ βλέπωμεν τὰ πάντα κινούμενα πέριξ ἡμῶν, ἐλάφους καὶ λύκους εἰς τὸ δάσος, ἀετοὺς καὶ χελιδόνας εἰς τὸν ἐλεύθερον οὐρανόν, χωρὶς νὰ δυνάμεθα ν' ἀποσπάσωμεν τὰς ῥίζας μας ἐκ τῆς φυλακῆς των. Ἔστω εὐλογημένος ὁ πέλεκυς ὅστις ἔθραυσε τὰ δεσμὰ ταῦτα, ὁ χείμαρρος, ὅστις κατεκύλισεν ἡμᾶς μέχρι τῆς κοιλάδος, ὁ πρίων ὅστις μᾶς διήρεσεν εἰς εὐφορήτους σανίδας, ὁ δεξιὸς τεχνίτης, ὅστις μᾶς ἔδωκεν ὡρισμένην μορφήν, μᾶς ἐλείανε καὶ μᾶς συνέδεσεν. Ἡ ὕπαρξίς μας μετεσχηματίσθη· καθ' ἑκάστην ἀπροσδόκητα θεάματα ἐκτυλίσσονται ἐνώπιόν μας· μετεβλήθημεν εἰς κινουμένην οἰκίαν, ἡ ταχύτης μας ἐξισοῦται πρὸς τὴν ταχύτητα τῶν πτηνῶν καὶ ὑπερβαίνει τὴν ταχύτητα τῶν ὠκυτέρων ἵππων. Ἔστω καὶ ἂν πρόκειται σκληρῶς νὰ πληρώσῃ τις τὴν ἀπόλαυσιν, προτιμοτέρα εἶνε ἡ κίνησις ἀπὸ τὴν αἰωνίαν ἀδράνειαν.

«Ἠμπορεῖς, ταξειδιῶτα, νὰ ἐμπιστευθῇς σεαυτὸν εἰς τὴν φροὐρησίν μας. Σὲ προφυλάττομεν ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ ἀπὸ τὴν ὑγρὰν δρόσον τῆς νυκτός· αὔριον θὰ σὲ προστατεύσωμεν κατὰ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας.

«Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁ φαιδρὸς ἡμῶν ψιθυρισμὸς ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου!»

*

Ἐπί τινα χρόνον ὁ ταξειδιώτης δὲν ἤκουσεν ἄλλας φωνάς· ἀλλ' ἐνῷ ἐστρέφετο ἐπὶ τῆς κλίνης ἀκουμβῶν ἐπ' αὐτῆς πλαγίως, διέκρινε καὶ ἄλλους ἐλαφροὺς ἤχους, συγκεχυμένως ἀπηχοῦντας.

«Ἤμην μαλλίον καὶ μαλλίον εἶμαι. Ἀλλ' ὁποία εὐτυχὴς μεταμόρφωσις! Ἄξεστον κάλυμμα προβάτου, τὸ ὁποῖον ἡ βροχὴ καὶ ὁ βόρβορος κατερρύπαιναν, καὶ τὸ ὁποῖον οἱ θάμνοι ἀπέσπων, σκληρῶς ὑπέφερα τὴν ἀγροικίαν μου. Δὲν θλίβομαι σήμερον οὔτε διὰ τὸ ἄθγμα τῆς ψαλίδος, διὰ τῆς ὁποίας ἀπεκόπην, οὔτε διὰ τὴν δριμύτατα τῶν ὀξέων μὲ τὰ ὁποῖα ἐκαθαρίσθην οὔτε διὰ τὴν ἄκαμπτον τραχύτητα τῶν μηχανημάτων, διὰ τῶν ὁποίων μὲ ἐλκνάρισαν, μὲ ἔξαναν, μὲ ἔνεσαν, μὲ ὕφαναν, οὔτε τὴν σκληροτέραν ἀκόμη δοκιμασίαν τῆς βαφῆς. Ἰδοὺ ὅτι κατέστην ὕφασμα λαμπρόν, λεῖον καὶ γνωῶδες. Προτιμοτέρα εἶνε ἐφήμερος καλλονή, ἐξαγορασθεῖσα ἔστω καὶ δι' ὀδυνηρῶν βασάνων, παρὰ ἡ ἀφανὴς καὶ ἀνωφελὴς δυσμορφία.

«Στηρίξου ἐπ' ἐμοῦ, ἀγαπητὲ ταξειδιῶτα, ἐξάπλωσε ἐπάνω μου τὰ κουρασμένα μέλη σου. Εἶσαι ξένος καὶ κύριός μου, καὶ σὲ ὑπηρετῶ εὐχαρίστως· εἴθε νὰ ἀξιωθῶ τῆς εὐγνωμοσύνης σου.

«Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ τὸ ταπεινὸν τῆς φωνῆς μου ὑποψιθύρισμα ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου.»

*

Καὶ ὁ χορὸς ἐτραγούδει, ἐτραγούδει ἐναρμονίως, καὶ αἱ φωναὶ ἐσυγχέοντο, ἐσυγχέοντο ἀμυδραὶ ἢ ἠχηραί, ὀξεῖαι ἢ βαρεῖαι καὶ ἡ ὀρχήστρα ἔβρεμεν, ἔβρεμεν. Ἀλλὰ τῶν ὀργάνων καὶ τῶν ᾀσμάτων ὅλων ἐδέσποζε διηνεκὴς ὕμνος· εἰσέδυε δι' ὅλων τῶν ῥωγμῶν τοῦ καινουργοῦς βαγονίου καὶ συνεκίνει μέχρι τῶν μυχιαιτάτων χορδῶν τὴν ψυχὴν τοῦ ταξειδιώτου. Ἦτο ὁ ἦχος τῆς αὔρας, ὃν διέσχιζε τὸ ὁλοταχῶς βαῖνον τραῖνον.

«Εἴμεθα ἡ πτερωτὴ λεγεὼν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μορίων, ἔλεγεν ἀόρατος χορός. Διετρέξαμεν ἀνεριθμήτους φορὰς ὅλον τὸν πλανήτην καὶ ἡ πορεία μας, εἴτε βραδεῖα, εἴτε ταχεῖα, οὐδέποτε ἀναστέλλεται. Θυγατέρες τῆς γῆς καὶ τοῦ ὠκεανοῦ, ἀφοῦ ἐπαίξαμεν μὲ τὸν ἀφρὸν τῶν κυμάτων καὶ δι' ἰσχυρᾶς πνοῆς ηὐλακώσαμεν τὸν θαλάσσιον σάλον, ὑψώθημεν ὡς καπνὸς μέχρι τοῦ αἰθέρος, κατόπιν δὲ κατήλθομεν ἐκ νέου πρὸς τὴν γῆν· προσεψαύσαμεν τὰς πεδιάδας, ἐξηγείραμεν τὴν ἄμμον τῶν ἐρήμων ἢ ἐλυγίσαμεν τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, διήλθομεν διὰ τῶν κοιλάδων, ἀνερριχήθημεν τὰς πλευρὰς τῶν βουνῶν, ὑπερεπηδήσαμεν τὰς χιόνας καὶ τοὺς πάγους, διὰ νὰ ἐπιστρέψωμεν ἐκ νέου εἰς τοὺς πολυανθρώπους ἀγροὺς ἢ τὴν ἄπειρον τῆς θαλάσσης ἐρημίαν. Εἴμεθα ἡ λαῖλαψ καὶ ὁ ζέφυρος καὶ ἔχομεν τὴν δύναμιν καὶ τὴν χάριν· ἠμποροῦμεν διαδοχικῶς νὰ θραύσωμεν τὴν δρῦν καὶ νὰ διασχίσωμεν τὴν κέδρον ἢ ἀβρῶς νὰ θωπεύσωμεν τὰς πτέρυγας τῆς ψυχῆς. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀρεσκόμεθα νὰ εἰσερχώμεθα εἰς τὰ ἀνθρώπινα στήθη καὶ νὰ εἰσπνεώμεθα ὑπ' αὐτῶν. Γνωρίζομεν ἐκ τῶν προτέρων τί μᾶς περιμένει καὶ πῶς ἕκαστον ἐκ τῶν λεπτοτάτων ἀτόμων μας θὰ διαλυθῇ. Ἀλλ' ἀδιάφορον! Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ ἀναγεννηθῶμεν κατόπιν, θὰ ἐπανίδωμεν τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου, θὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν διὰ τοῦ κενοῦ πτῆσίν μας. Ἡ χαρά μας, ἡ ὑπερηφανειά μας εἶνε ν' ἀναμιγνυώμεθα εἰς τὸ αἷμά σας, ὦ βασιλεῖς τῆς γῆς, ν' ἀναζωογονοῦμεν τὰς δυνάμεις σας καὶ διὰ τοῦ προσωρινοῦ ἡμῶν θανάτου νὰ τρέφωμεν τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς σας.

«Ἄφησέ μας, ὦ ταξειδιῶτα, νὰ φθάσωμεν μέχρι τῶν πνευμόνων σου, οἱ ὁποῖοι μᾶς καλοῦν καὶ νὰ συνενωθῶμεν μὲ τοὺς στεναγμούς σου. Σοῦ φέρομεν τὴν βαλσαμώδη πνοὴν τῶν βουνῶν καὶ τῶν δασῶν, τὴν ἀπαλὴν εὐωδίαν τῶν λειμώνων. Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ἡ διαυγὴς μελῳδία ἂς καταπραΰνῃ τὴν καρδίαν σου καὶ ἂς βαυκαλίζῃ τὸν ὕπνον σου.»

*

Καὶ ἐνῷ ὁ ταξειδιώτης κατάκοπος ἀπεκοιμᾶτο, πρὸς τὰ ἐξημερώματα, δύο δραπέται ἐρασταὶ ἐμβῆκαν ἡσυχα εἰς τὸ καινουργὲς βαγόνιον. Ἐστρυμώχθησαν εἰς μίαν σκοτεινὴν γωνίαν ἀκίνητοι, ἐνηγκαλισμένοι καὶ ὡμίλουν σιγά, σιγά, παρατηροῦντες τὰ ἄστρα ἀπὸ τὰς ὑέλους, τὰς ὁποίας τὸ ψῦχος τῆς αὐγῆς ἤρχισε ν' ἀμαυρώνῃ. Εἶχε στηρίξει τὴν κεφαλήν της ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ φίλου της καὶ αὐτὸς περιβάλλων τὸ σῶμά της διὰ τοῦ βραχίονός του, τὴν ἐθλίβεν ἐπὶ τοῦ στήθους του, ἐνῷ μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα ἐλείαινε τὴν κόμην της ἢ διευθέτει τὸ ταξειδιωτικὸν σκέπασμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἦσαν σκεπασμένοι καὶ οἱ δύο. Ὡμίλουν σιγὰ σιγά· ἀλλ' ὁ ταξειδιώτης τοὺς ἤκουεν ἐν μέσῳ τοῦ ὕπνου του ἀκουσίως καὶ ὁ διακεκομμένος διαλογός των ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ ὡς μουσικὴ ὀνείρου. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπρόφερε τοὺς λόγους τοῦ νέου καὶ ὅτι οἰᾷτῆς φίλης του ἀπευθύνοντο εἰς αὐτόν. Δὲν ἦτο πλέον οὔτε μελαγχολικός, οὔτε κουρασμένος· τὸ βαρὺ ἄχθος τῶν ἐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐπίεζε τὴν καρδίαν του, εἶχεν ἀποπτῇ.

«Μὲ ἀγαπᾶς; ἔλεγεν. — Ἂν σὲ ἀγαπῶ! ἐπανελάμβανεν ἐκείνη. Δὲν εἶσαι ὁ μνηστήρ μου, ὁ σύζυγός μου, ὁ κύριός μου; Δὲν ἀφῆκα τοὺς πάντας χάριν σοῦ; Ἠξεύρεις καλὰ ὅτι ἠμπορῶ νὰ σὲ ἀκολουθήσω εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου. Ὁ ἔρως σου εἶνε ὁ ἥλιος τῆς ψυχῆς μου. Σὺ μόνος εἶσαι ἡ εὐτυχία μου καὶ ἡ ζωή μου. — Καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ἀγαπῶ πάντοτε, τὸ ἀκούεις, ἀγάπη μου; Αἱ μικρότεραι ἐπιθυμίαι σου θὰ εἶνε καὶ ἰδικαί μου· μόνη μέριμνά μου νὰ σὲ εὐχαριστῶ. Σὲ ἐξέλεξα μεταξὺ ὅλων τῶν γυναικῶν ἢ μᾶλλον σὲ ἀνεγνώρισα, διότι μοῦ φαίνεται ὅτι ἐξ ὅλων τῶν γυναικῶν μία ἦτο προωρισμένη δι' ἐμὲ καὶ αὐτή, ἀγαπημένη μου, ἦσο σύ. Σύ, εἰς τὴν ὁποίαν θέλω ν' ἀφοσιωθῶ μέχρι τελευταίας μου πνοῆς. Σύ, δύναμίς μου καὶ ὑπερτάτη μου ἐλπίς. Σὺ διὰ τῆς ὁποίας ἀναπνέω καὶ ζῶ. — Τί εὔμορφα λόγια μοῦ λέγεις, φίλε μου! πόσον ὑπερηφανεύομαι διὰ τὸν ἔρωτά σου. Ὄχι τίποτε πλέον δὲν ἠμπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσῃ. Καὶ αὐτὸς ὁ θάνατος, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὰ σώματα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαιρέσῃ τὰς ψυχάς. Σὲ ἀγαπῶ . . . »

Ὁ ψιθυρισμὸς τῶν φωνῶν των ἐξέπνευσεν, ἔπαυσεν. Ἡ νεαρὰ κόρη ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ μνηστῆρός της, οὗτος δὲ ἐξέσφιγξε τὸν βραχίονά του εἰς κάθε τίναγμα τοῦ βαγονίου, οἱ θελκτικοὶ δεσμοὶ τοῦ ἐναγκαλισμοῦ των ἐλύοντο. Τὸ σκέπασμα κατέπιπτεν ἐκ τῶν γονάτων των. Πρὸς ἀνατολὰς ὑπέφωσκεν ἡ αὐγή. Σιγὴ καὶ ἠρεμία ἐβασίλευεν.

Ἀλλ' ἡ μυστηριώδης ὀρχήστρα τοῦ καινουργοῦς βαγονίου ἐξηκολούθει, μὲ περισσοτέραν δύναμιν, τὸ πολλαπλοῦν τραγούδιόν της: «Κοιμηθῆτε, ἀγαπητοὶ ταξειδιῶται, κοιμηθῆτε εὐτυχεῖς καὶ ἥσυχοι. Εἴμεθα τὰ πνεύματα τῆς γῆς καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας τὸ ἐναρμόνιον πλῆθος τῶν στοιχείων. Ἐνῷ ἡμεῖς χαιρετίζομεν τὴν ἀνατέλλουσαν αὐγήν, ἀναπαυθῆτε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡ μελωδία τῆς αἰωνίας μουσικῆς, τὴν ὁποίαν ἀναδίδει ἡ φύσις, ἂς βαυκαλίσῃ τὸν ὕπνον σας!»

***

Αἴφνης πάταγος φοβερὸς ἠκούσθη. Τὸ καινουργὲς βαγόνιον, καταλειφθὲν ἀπὸ ζάλην, φρικιᾷ, μυκᾶται, ἐκστροφοῦται, ὀρθώνεται, ἐξορμᾷ διὰ φοβεροῦ ἅλματος καὶ πίπτει συντετριμμένον μετὰ φοβεροῦ γογγυσμοῦ.

***

Ὅτε ὁ ἥλιος ἀνέτειλε χαρωπὸς ἐφώτισε σκηνὴν ἀποτρόπαιον· ἐπὶ πρηνοῦς κλιτύος κεῖται ἀνάσκελα ἡ ἀτμομηχανὴ καὶ ἀπὸ τὸν συντετριμμένον λέβητά της δίκην βόγχου ἐξέρχεται ὁ τελευταῖος ἀτμός· ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὰ βαγόνια θριμματισμένα, συσωρευμένα τὸ ἓν ἐπὶ τοῦ ἄλλου εἰς ἄμορφον σωρόν· πανταχοῦ ἐπὶ τῶν τροχιῶν, εἰς τὰς τάφρους, εἰς τὴν ἄκραν τῶν χλοαζόντων ἀγρῶν, ἐπὶ τῶν δροσοσταγῶν χόρτων καὶ ἀνθέων, ἀνθρώπινα σώματα παραμεμορφωμένα ἢ ἠκρωτηριασμένα, μέλη διεσπαρμένα· ὑπὸ τοὺς φρικαλέους σωροὺς τῶν σιδήρων καὶ τῶν ξύλων ὀδυρμὸς γυναικοπαίδων, φωναί, ὠρυγμοὶ ἀπελπισίας· οἱ διασωθέντες ἐκ τῆς καταστροφῆς, παραζαλισμένοι ἐκ τοῦ φόβου, τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς τρελοί.

Ἐπὶ τέλους φθάνουν βοήθειαι ἐκ τοῦ γειτονικοῦ χωρίου. Δύο τρεῖς ἀποφασιστικοὶ ἄνδρες παρασύρουν καὶ τοὺς ἄλλους. Κατασκευάζουν πρόχειρα φορεῖα ἀνεγείρουν τοὺς τραυματίας καὶ τοὺς νεκρούς· μετὰ μεγάλων προφυλάξεων ἀρχίζει ἡ ἀνακάθαρσις τῆς ὁδοῦ καὶ ἡ σωτηρία τῶν παθόντων.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ καινουργὲς βαγόνιον, τὸ ὁποῖον ἔκειτο συμπεπιεσμένον ἐπὶ βουνοῦ ἐρειπίων, εὗρον δύο πτώματα τόσον σφιγκτὰ ἐνηγκαλισμένα, ὥστε δὲν ἠμπόρεσαν ν' ἀποχωρίσωσι τὸ ἓν ἀπὸ τὸ ἄλλο· αἱ κεφαλαὶ τῶν δύο νέων ἐκτύπησαν συγχρόνως κατὰ τοῦ ἀντικρυνοῦ φράγματος καὶ ἐθραύσθησαν· ἀπέθανον ὁμοῦ, ἀστραπιαίως, ὡς κεραυνόβλητοι.

Ὁ ταξειδιώτης ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου δὲν παρεῖχε σημεῖα ζωῆς.

Μετέφεραν καὶ τοὺς τρεῖς κάτωθεν φηγοῦ τινος, ὀλίγον μακρύτερα ἀπὸ τὴν ὁδὸν καὶ τοὺς ἐξήπλωσαν ἐπὶ τῆς πτέριδος. Αἱ φροντίδες τῶν ὁποίων εἶχον ἀνάγκην οἱ ζῶντες, δὲν ἐπέτρεπε νὰ δοθῇ μεγαλειτέρα προσοχὴ εἰς τοὺς νεκρούς. Ἔμειναν ἐκεῖ ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πρασίνου φυλλώματος, ἠδελφωμένοι. Ὁ ἥλιος ἀνυψοῦτο. Αἱ μέλισσαι ἐβόμβουν πέριξ τῶν ἀφώνων χειλέων τῶν νέων, ἄνωθεν δ' οἱ σπῖνοι καὶ οἱ μέροπες ἐκυνηγοῦντο μεταξὺ τῶν κλάδων.

***

Ἀλλ' ὁ ταξειδιώτης εἶχε μόνον λειποθυμήσῃ. Τὸ σῶμά του, ἂν καὶ εἶχε μωλωπισθῇ, δὲν εἶχε λάβει ὅμως καμμίαν πληγὴν θανάσιμον. Ἐν μέσῳ τοῦ ληθάργου του, ἐξηκολούθει τὰ ὄνειρά του, διατηρῶν ἀκόμη τὴν αἴσθησιν τῆς πραγματικότητος. Ἤκουε πέριξ αὐτοῦ ἀτελευτήτους κραυγάς.

Ὡμοίαζε πρὸς πένθιμον ἐμβατήριον, μὲ κρότους ἄκμονος κτυπωμένου ὑπὸ βαρυτάτης σφύρας· γογγυσμοὶ καὶ βλασφημίαι, συνοδευόμεναι ὑπὸ βροχῆς δακρύων, ὑπὸ ὀδυρμῶν καὶ κλαυθμῶν συμπνιγομένων. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς καταστροφῆς, ἡ ὁποία κατεκάλυψε τὸ ἔδαφος διὰ συντριμμάτων, τὰ πάντα εἶχον ἰδίαν φωνήν. Οἱ καταθραυσθέντες τροχοὶ καὶ μοχλοί, αἱ θρυμματισθεῖσαι δοκοὶ καὶ σανίδες, τὰ σχισθέντα καὶ αἱματόφυρτα ὑφάσματα ἀνέμελπον ἄγρια ἐλεγεῖα. Ἀλλ' ὑπεράνω τῆς θυέλλης αὐτῆς τῶν κραυγῶν καὶ τῶν θρήνων ἠγέρθη ἐντὸς ὀλίγου

καὶ διεχύθη ἀνὰ τὸν αἰθέρα ἡ παρήγορος ὠδὴ τῶν ἐναερίων χορῶν.

«Διατὶ θρηνεῖτε; Διατὶ ὀδύρεσθε καὶ βλασφημεῖτε; Ἐν τῇ φύσει τίποτε δὲν χάνεται, τίποτε δὲν δημιουργεῖται. Τὰ πάντα μετασχηματίζονται, τὰ πάντα ἀποθνήσκουσι διὰ ν' ἀναγεννηθῶσιν. Εἴτε ὀλίγον ἀργότερα, εἴτε ὀλίγον ἐνωρίτερα, τί σημαίνει; Τί εἶνε ἐν τῷ ἀπείρῳ ἡ σύγκρουσις τινῶν ἀτόμων; Τί εἶνε μία ὥρα θλίψεως ἐν τῇ αἰωνιότητι; Ὁ ἀνυπολόγιστος τυφὼν τῶν ὄντων ἀνελίσσεται εἰς χιλιάδας χιλιάδων πτυχῶν, οὐδέποτε δὲ σταματᾷ. Ὁ κόσμος εἶνε ἀναβλύζουσα πηγή, τῆς ὁποίας τὰ ἀνεξάντλητα ὕδατα διαχέονται, ἀναμιγνύονται, μερίζονται διὰ νὰ ἑνωθῶσιν ἐκ νέου, ἐξατμίζονται διὰ νὰ πυκνωθῶσιν ἀμέσως μετ' ὀλίγον καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἀφετηρίαν. Εἰς τὸν ἀένναον τοῦτον πηγαινοερχομὸν ἕκαστον μόριον τῆς ζωῆς εἶνε ἄτομον, ἔχον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον αὐτοσυνείδητον, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ζήσῃ. Μόνον οἱ ποικίλοι συνδυασμοὶ τῶν μορίων τούτων εἶνε ἐφήμεροι. Σεῖς, ὦ ἀδελφοί μας, ψυχαὶ ἢ δυνάμεις ἀόρατοι, αἱ ὁποῖαι πληθύνετε τὸν αἰθέρα καὶ σχηματίζετε τοὺς κόσμους, σεῖς εἶσθε ἀθάνατοι, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκλείψετε.

«Καὶ σύ, ἄμοιρε ταξειδιῶτα, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπεσχέθημεν ταξείδιον ἥσυχον, συγχώρησον τὴν πλάνην μας. Εἰς τοὺς ἀνθρώπους κατηγίνωσκε τὸ ἀτύχημα, τὸ ὁποῖον πλήττει ἀνθρώπους. Τύχη δὲν ὑπάρχει αἱ φοβερώτεραι καταστροφαί, ὅπως τὰ παραμικρότερα ἀτυχήματα, ἔχουν τὴν αἰτίαν των. Εἴθε ἡ ἀνθρωπίνη ἐπιστήμη νὰ προβλέπῃ αὐτὰ καλλίτερον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Μὴ ἀγανακτῆς, μὴ ἀπελπίζεσαι. Βάδιζε διαρκῶς πρὸς τὸ καλλίτερον, παραμένων πιστὸς εἰς τὸ καθῆκόν σου.»

***

Εἰς τὴν σοβαρὰν ταύτην μελῳδίαν ἀνταπεκρίθη οὐράνιον ᾆσμα, γλυκὺ ὡς ἡ ἄρπα, τρυφερὸν ὡς τὸ βιολίον, ἐπιβλητικὸν ὡς ὄργανον ναοῦ· ἔφερεν ἀνατριχιάσεις, τόσον ἡδὺ καὶ παθητικὸν ἦτο. Ἦτο ἡ διωδία δύο ἀνθρωπίνων ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον λυθῆ τῶν ὑλικῶν δεσμῶν των.

«Ἐξεπληρώσαμεν τὸν γήϊνον ἡμῶν προορισμόν. Εὐλογητὸς ἔστω ὁ θάνατος, ὅστις μᾶς ἐλύτρωσεν ὁμοῦ καὶ τοὺς δύο. Ἐδεσμευόμεθα ἀπὸ βαρὺν μηχανισμὸν ὀργάνων, τῶν ὁποίων εἴμεθα μᾶλλον δοῦλοι ἢ κύριοι· ἂς ἀνακτήσωσι τὴν αὐτονομίαν των, ἂς ἀποσυντεθῶσι καὶ αὐτὰ καὶ ἂς ἀναλάβωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των! Θὰ εἰσρεύσωσιν εἰς τὸν χείμαρον τῶν πραγμάτων καὶ θὰ σχηματίσωσι νέους συνδυασμοὺς κατὰ βούλησιν. Εἴμεθα ἐλεύθεροι. Ἠμποροῦμεν ν' ἀνυψωθῶμεν ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ τῶν ὄντων. Ἠγαπήμεθα, θὰ ἀγαπηθῶμεν περισσότερον, θ' ἀγαπώμεθα πάντοτε. Ἀδιασπάστως ἡνωμένοι, θὰ βαίνωμεν πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρός, πάντοτε ὑψηλότερα, πρὸς τὸ τέλειον καὶ ἰδεῶδες, πρὸς τὸ αἰθέριον φῶς, πρὸς τὸ καλόν, πρὸς τὸ ὑπέρτατον ἀγαθόν, πρὸς τὸν Θεόν. Διαβλέπομεν ἤδη τὴν ἁρμονίαν τῶν αἰωνίων δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ἀναπτύσσονται ἐν τῷ ἀπείρῳ. Χαῖρε, γῆ, χαῖρε. Ἀναπετῶμεν τὰς πτέρυγας πρὸς νέαν πατρίδα.

«Καὶ σύ, ἀγαπητὲ ταξειδιῶτα, ὅστις ἐπὶ τινας στιγμὰς συνεταξείδευσες μαζί μας, ἂν μᾶς ἀκούσῃς εἰς τὸν ὕπνον σου, ὅταν θὰ ἐγερθῇς ἐνθυμοῦ τοὺς λόγους μας. Εἴθε τὸ τελευταῖον ᾆσμά μας νὰ βαυκαλίσῃ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς σου· διὰ τὰς ἀνθρωπίνους θλίψεις ἐν μόνον ὑπάρχει φάρμακον, ἡ ἐλπίς».

***

Τὴν ἑσπέραν, ὅτε συνῆλθεν ὁ ταξειδιώτης, ἀπεθαύμασεν, ὅπως καὶ τὴν προτεραίαν, τὸν ἥλιον δύοντα ὄπισθεν τῶν λόφων, τὰ πτηνὰ τὰ ὁποῖα ἔψαλλον, ἐπανερχόμενα εἰς τὸ ἄσυλον αὐτῶν μεταξὺ τῶν δένδρων.

Αἴφνης παρετήρησε πλησίον του τὰ πτώματα τῶν δύο ἐραστῶν ἐπὶ φορείου· Τὰ μετέφερον· μετ' ὀλίγον θὰ μετέφερον καὶ αὐτόν. Εἰς τὸ κίνημά του ὅλοι οἱ παρεστῶτες ὠπισθοδρόμησαν ἐξ ἐκπλήξεως καὶ φρίκης.

Ἀλλὰ γηραιὰ χωρική, ἥτις εἶχε θάψει πολλὰ ἐκ τῶν τέκνων της καὶ τῶν ἐγγονίων της, τὸν ἐπλησίασεν, ἔχυσεν εἰς τὸ στόμα του τονωτικὸν ποτόν, τὸν ἐβοήθησε ν' ἀνεγερθῇ καὶ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸ χωρίον. Μετά τινας δ' ἡμέρας ἡσυχίας καὶ περιποιήσεων ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξείδιόν του.

Σήμερον δημοσιεύει τὴν ἀφήγησιν ταύτην διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς κάποιον τὴν ἰδέαν νὰ μελοποιήσῃ αὐτήν. Ὅ,τι δὲν τολμῶμεν νὰ πιστεύσωμεν ἢ νὰ εἴπωμεν, δὲν τὸ ἐκφράζομεν διὰ τῆς μουσικῆς;

(Κατὰ τὸ γαλλικόν). Δ. Κ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὑπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς ἢ πρέπει νὰ εἶνέ τις ἐντελῶς σύμφωνος ἢ νὰ σιωπᾷ. Ἡ στενὴ φιλία ἀπαιτεῖ ἢ πλήρη ἁρμονίαν ἢ σιωπήν.

*

Εἶνε ἐλάττωμα τῶν λεπτῶν ἀνθρώπων νὰ ζητοῦν καὶ παρ' ἄλλων τὴν λεπτότητα τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἔχουν.

*

Ἡ δύναμις εἶνε κώδων ὅστις ἐμποδίζει τὸν κρούοντα ν' ἀκούσῃ ἄλλον τινὰ ἦχον.

*

Ὁ μεγαλείτερος ψεύστης εἶνε ὁ λέγων ἀληθείας τὰς ὁποίας δὲν πιστεύει.

*

Ἡ δυσκολωτέρα πρᾶξις τῆς ἀριθμητικῆς εἶνε ἡ ἀρίθμησις τῶν ἰδίων μας σφαλμάτων.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Ἀννίνου.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

—Εὔγε, σύντροφέ μου! ἀπήντησεν ὁ Φρομών. Αὐτὸ εἶνε διὰ τὸ μέλλον· τὸ παρὸν ὅμως δὲν τὸ συλλογίζεσαι;.. τὸν ἰσολογισμόν;

— Ναί! καλὰ λέγεις!., Δὲν τὸ ἐσυλλογιζόμην!.. Δὲν εἶνε λαμπρὰ τὰ ἀποτελέσματα αἵ;

Καὶ ἔλεγε ταῦτα βλέπων κατὰ πρόσωπον τὸν Γεώργιον, ὅστις ἦτο ὀπωσοῦν συγκεκινημένος καὶ τεταραγμένος.

Ὁ Φρομὼν ὑπέλαβεν:

— Ἀπεναντίας εἶνε ἐξαίρετα. Πρέπει νὰ εἴμεθα ηὐχαριστημένοι, ἀφοῦ εἴμεθα μάλιστα εἰς τὸ πρῶτον ἔτος. Ἔχομεν ἕκαστος κέρδος ἐκ τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων· ἐπειδὴ δὲ ἐσκέφθην ὅτι εἶχες ἀνάγκην χρημάτων διὰ νὰ προσφέρῃς κανὲν δῶρον τῆς πρωτοχρονιᾶς εἰς τὴν σύζυγόν σου...

Καὶ μὴ τολμῶν νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὸν ἔντιμον ἐκεῖνον ἄνδρα, ὁ Φρομὼν ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέσμην ἐπιταγῶν καὶ χαρτονομισμάτων.

Ὁ Ρίσλερ κατελήφθη ἐπὶ στιγμὴν ὑπὸ σφοδρᾶς συγκινήσεως. Τόσα χρήματα δι' αὐτόν, δι' αὐτὸν μόνον! Ἀνελογίσθη ἀμέσως τὴν γενναιοδωρίαν τῶν Φρομών, οἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ὅ.τι ἦτο, κατόπιν τὴν Σιδωνίαν του καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἣν τοσάκις εἶχεν ἐκφέρει καὶ ἣν ἠδύνατο νῦν νὰ πραγματοποιήσῃ.

Ἔνδακρυς, μὲ μειδίαμα ἀγαθὸν ἐπὶ τὰ χείλη ἔτεινεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν συνέταιρόν του, λέγων:

— Εἶμαι εὐχαριστημένος!.. εἶμαι εὐχαριστημένος!

Ἦτο ἡ φράσις ἣν ἐπανελάμβανε κατὰ τὰς κρισίμους περιστάσεις. Εἶτα δεικνύων τὴν πρὸ αὐτοῦ δέσμην τῶν χαρτονομισμάτων.

— Ξεύρεις τί εἶν' αὐτά; εἶπε πρὸς τὸν Γεώργιον θριαμβευτικῶς... Εἶνε ἡ ἔπαυλις τῆς Σιδωνίας.

Ἀκοῦς ἐκεῖ!

Ζ'.

Μία Ἐπιστολή

Πρὸς τὸν κύριον Φράντζ Ρίσλερ, μηχανικὸν τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας. Εἰς Ἰσμαηλίαν (Αἴγυπτον).

Φράντζ, παιδί μου, σοῦ γράφω ἐγώ, ὁ γέρω Σιγισμόνδος. Ἂν εἶξευρα νὰ ἐκθέσω καλλίτερα τὰς ἰδέας μου, θὰ εἶχα πολλὰ νὰ σοῦ διηγηθῶ. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ διαβολευμένη γαλλικὴ γλῶσσα εἶνε πολὺ δύσκολος καὶ ὅταν τὸν ἐκβάλῃς ἀπὸ τοὺς ἀριθμούς, ὁ Σιγισμόνδος Πλανὴς δὲν ἀξίζει τίποτε. Διὰ τοῦτο θὰ σοῦ εἴπω γρήγορα περὶ τίνος πρόκειται.

Συμβαίνουν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου πράγματα ἄσχημα. Ἡ γυνὴ ἐκείνη ἔχει σχέσεις ἀθεμίτους μὲ τὸν συνέταιρόν του. Κατέστησε τὸν σύζυγόν της γελοῖον καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα ἐξακολουθήσῃ, θὰ κάμῃ νὰ τὸν ἐκλαμβάνωσιν ὡς ἄχρεῖον. Ἄκουσέ με, φίλτατέ μου Φράντζ, πρέπει νὰ ἔλθῃς ἀμέσως. Σὺ μόνος δύνασαι νὰ ὁμιλήσῃς πρὸς τὸν Ρίσλερ καὶ νὰ τοῦ ἀνοίξῃς τὰ μάτια ὡς πρὸς αὐτὴν τὴν Σιδωνίαν. Ἡμᾶς τοὺς ἄλλους δὲν θὰ μᾶς πιστεύσῃ. Ζήτησε ἄδειαν γρήγορα καὶ ἔλα.

Γνωρίζω ὅτι πρέπει καὶ σὺ νὰ κερδήσῃς τὸ ψωμί σου αὐτοῦ πέραν καὶ νὰ φροντίσῃς διὰ τὸ μέλλον σου· ἀλλ' ὁ τίμιος ἄνθρωπος πρέπει ὑπὲρ πᾶν ἄλλο νὰ μεριμνᾷ περὶ τοῦ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον τοῦ ἄφησαν οἱ γονεῖς του. Σοῦ λέγω λοιπὸν ὅτι ἐὰν δὲν ἔλθῃς ἀμέσως, θὰ ἐπέλθῃ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ὄνομα Ρίσλερ θὰ σκεπάζεται ἀπὸ τόσην αἰσχύνην, ὥστε δὲν θὰ τολμήσῃς πλέον νὰ τὸ φέρῃς.

Σιγισμόνδος Πλανὴς

Ταμίας.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Α'.

Ὁ Τιμωρός

Οἱ ζῶντες διηνεκῶς ἐγκλειστοι ἐντὸς τῆς οἰκίας των, οἱ ἠναγκασμένοι νὰ μένωσι διαρκῶς πλησίον τοῦ παραθύρου ἐκ τῆς ἐργασίας ἢ ἐκ νόσου, ὅπως ἔχουσιν ὁρίζοντα ἴδιον ἐκ τοίχων, ἐκ στεγῶν, ἐκ πλησιοχώρων παραθύρων, ἐνδιαφέρονται ἐπίσης καὶ περὶ τῶν διερχομένων διαβατῶν.

Ἀκίνητοι αὐτοὶ συμμετέχουσιν ἐνδομύχως τῆς ἐν τῇ ὁδῷ ζωῆς, πάντες δὲ οἱ πολυάσχολοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐμφανίζονται ἐνίοτε κατὰ πᾶσαν ἡμέραν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν, οὐδόλως ὑποθέτουν ὅτι χρησιμεύουσιν ὡς γνώμονες ἄλλων ὑπάρξεων, ὅτι φίλοι ὀφθαλμοὶ τοὺς παρακολουθοῦσι καὶ ὅτι συναισθάνονται τὴν ἀπουσίαν των ἐὰν κατὰ τύχην διέλθωσι δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ Δελομπὲλ κεκλεισμέναι ἅλην τὴν ἡμέραν κατεγίνοντο περὶ τὰς τοιαύτας ἀφώνους παρατηρήσεις. Ἐπειδὴ τὸ παράθυρον ἦτο στενόν, ἡ μήτηρ ἧς ἡ ὄρασις ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἐξασθενῇ ἕνεκα τῆς ἐργασίας ἐκάθητο πλησιέστερον τοῦ φωτὸς ἀνεγείρουσα τὸ ἐκ μουσελίνης παραπέτασμα, ἔχουσα παρ' αὐτήν, ἀλλ' ὀλίγον τι ἀπωτέρω τὴν μεγάλην ἕδραν τῆς θυγατρός της. Ἀνήγγελλεν αὐτῇ πάντας τοὺς ἐντὸς τῆς ἡμέρας διερχομένους. Ἦτο καὶ τοῦτο διασκέδασις, θέμα πρὸς συνομιλίαν· καὶ αἱ μακραὶ τῆς ἐργασίας ὧραι ἐφαίνοντο βραχύτεραι,

καταμεριζόμεναι ὑπὸ τῶν τακτικῶν ἐμφανίσεων τῶν πολυασχόλων εἰς αὐτὰς διαβατῶν. Μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν δυὸ μικραὶ ἀδελφαί, εἷς κύριος φέρων φαιὸν ἐπανωφόριον, ἓν παιδίον ὅπερ ὡδήγουν εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον καὶ ὅπερ ἐπανέφερον πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἷς γηραιὸς ὑπάλληλος ἔχων ξυλίνην τὴν μίαν κνήμην, οὗ τὸ βῆμα ἀντήχει ἀπκαισίως ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου.

Ὁ τελευταῖος οὗτος μόλις ἦτο ὁρατός, διότι διήρχετο σχεδὸν ἐν ὥρᾳ νυκτός, ἠκούετο ὅμως διερχόμενος, ὁ κρότος δὲ τοῦ βήματός του ἔφθανε μέχρι τῆς μικρᾶς χωλῆς ὡς ἠχὼ σφοδρὰ τῶν θλιβερωτάτων αὐτῆς λογισμῶν. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ φίλοι τῆς ὁδοῦ ἐνδιέφερον χωρὶς νὰ τὸ γινώσκωσι τὰς δύο γυναῖκας. Ἂν τυχὸν ἔβρεχεν, ἔλεγον:

« — Θὰ βραχοῦν!... Τὸ παιδὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τάχα προτοῦ νὰ πιάσῃ τὸ νερό; »

Κατὰ τὰς μεταβολὰς δὲ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους, ὅτε ὁ ἥλιος τοῦ Μαρτίου φωτίζει τὰ διάβροχα πεζοδρόμια, ἢ ὅτε ἡ χιὼν τοῦ Δεκεμβρίου καλύπτει αὐτὰ διὰ τῶν λευκῶν γναφάλων της, ἡ ἐμφάνισις νέου ἐνδύματος φερομένου ὑπό τινος τῶν φίλων των ἐκείνων, ἐνέπνεεν εἰς τὰς δύο *δεσμώτιδας τὴν σκέψιν: « Τώρα εἶνε θέρος·* » ἢ: « Ἦλθεν ὁ χειμών! »

Ἦτο τότε ἡ δείλη ἡμέρας τινὸς τοῦ Μαΐου, μία τῶν φωτεινῶν ἐκείνων καὶ χλιαρῶν ἑσπερῶν καθ' ἃς ἡ ἐν τῷ οἴκῳ ζωὴ φαίνεται ἐκχυνομένη ἔξω διὰ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων. Ἡ Ποθητὴ καὶ ἡ μήτηρ της εἰργάζοντο δραστηρίως κινοῦσαι τὰς βελόνας καὶ τὰ δάκτυλα, ἐξαντλοῦσαι τὴν δύουσαν ἡμέραν μέχρι τῆς τελευταίας αὐτῆς ἀκτῖνος πρὶν ἀνάψωσι τὴν λυχνίαν. Ἠκούοντο κραυγαὶ παιδίων παιζόντων εἰς τὰς αὐλάς, οἱ ἦχοι κλειδοκυμβάλων παραχόρδων καὶ ἡ φωνὴ πλανήτου τινος μικρεμπόρου σύροντος ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου κατὰ τὸ ἥμισυ κενὸν τὸ ἁμάξιόν του. Τὸ ἔαρ ἐπεπλανᾶτο εἰς τὸν αἰθέρα, διαχέον ἀορίστους εὐωδίας ὑακίνθου καὶ λειρίου.

Ἡ κυρία Δελομπὲλ εἶχεν ἀποθέσει ἤδη τὸ ἔργον της καὶ πρὶν ἢ κλείσῃ τὸ παράθυρον, ἐρειδουσα τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ θωρακίου ἠκροᾶτο πάντας αὐτοὺς τοὺς κρότους τῆς μεγάλης ἐργατικῆς πόλεως, ἧς ὁ πληθυσμὸς μετὰ χαρᾶς ἐκυκλοφόρει εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας. Ἐκ διαλειμμάτων χωρὶς νὰ στραφῇ ὡμίλει πρὸς τὴν θυγατέρα της:

— Νά! ἰδοὺ ὁ κ. Σιγισμόνδος, ἔλεγεν. Πῶς ἐξέρχεται τόσον ἐνωρὶς ἀπόψε ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιον!.. Ἴσως μοῦ φαίνεται διότι τώρα ἡ ἡμέρα εἶνε μακροτέρα.. ἀλλὰ δὲν εἶνε, νομίζω, ἀκόμη ἑπτὰ ὧραι..... Μὲ ποῖον νὰ εἶνε τάχα ὁ γέρω ταμίας;.... Περίεργον!.... νομίζει κανεὶς πῶς εἶνε ὁ.... ναί, ναί!.. πῶς εἶνε ὁ Φράντζ!.. Ἐν τούτοις δὲν εἶνε δυνατόν!.. Ὁ Φράντζ εἶνε πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ αὐτὴν τὴν στιγμήν... Ἔπειτα αὐτὸς δὲν εἶχε γένεια... Ἀδιάφορον ὅμως!.. Τοῦ μοιάζει πάρα πολύ!.. κύτταξε καὶ σύ, κόρη μου.

Ἀλλ' ἡ κόρη της δὲν ἀφίνει τὴν ἕδραν της· οὐδὲ κὰν κινεῖται. Ἐνῷ ἵστατο μὲ τὰ ὄμματα ἀπλανῆ, μὲ τὴν βελόνην μετέωρον, ἐν τῇ ὡραίᾳ ἐκείνῃ στάσει τῆς φιλεργίας της, ἡ ψυχή της ἐπεχείρει ταξείδιον μακρυνὸν εἰς τὰς αἰθερίους χώρας, εἰς τὰς θαυμαστὰς χώρας, ἔνθα δύναται νὰ μεταβῇ πᾶς χωρὶς νὰ κωλυθῇ ὑφ' οἵας δήποτε σωματικῆς ἀτελείας. Τὸ ὄνομα ἐκεῖνο Φράντζ προφερόμενον μηχανικῶς ὑπὸ τῆς μητρός της ἕνεκα τυχαίας ὁμοιότητος ἦτο δι' αὐτὴν ὁλόκληρον παρελθὸν ἀπατηλῶν ὀνείρων, ἐνθέρμων ἐλπίδων, παροδικῶν ὡς τὸ ἐρύθημα τὸ ἀνερχόμενον εἰς τὰς παρειάς της, ὅτε τὴν ἐσπέραν ἐπιστρέφων ἐκεῖνος εἰς τὴν κατοικίαν του εἰσήρχετο πρὸς στιγμὴν καὶ συνωμίλει μετ' αὐτῆς. Πάντα ταῦτα εἶχον ἤδη πρὸ πολλοῦ παρέλθει! Καὶ νὰ συλλογίζεται ἐν τούτοις ὅτι κατῴκει εἰς τὸν παρακείμενον μικρὸν θάλαμον, ὅτι ἤκουε τὸ βῆμά του εἰς τὴν κλίμακα, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν σύροντα τὸ τραπέζιόν του πλησίον τοῦ παραθύρου διὰ νὰ ἐργασθῇ ἐπ' αὐτοῦ!.. Μεθ' ὁποίας λύπης καὶ ἐντρυφήσεως ἅμα τὸν ἠκροᾶτο λαλοῦντα περὶ τῆς Σιδωνίας, καθήμενον παρὰ τοὺς πόδας της ἐπὶ χαμηλοῦ δίφρου, ἐνῷ αὐτὴ προσήρμοζε τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἔντομα!

Καὶ ἐνῷ εἰργάζετο τὸν ἐνεθάρρυνε, τὸν παρηγόρει, διότι ἡ Σιδωνία πολλὰς εἶχε προξενήσει θλίψεις εἰς τὸν ταλαίπωρον Φράντζ πρὶν ἢ προξενήσῃ αὐτῷ τὴν μεγαλειτέραν πασῶν. Ὁ ἦχος τῆς φωνῆς του ὅτε ὡμίλει περὶ ἐκείνης, ἡ λάμψις τῶν ὀφθαλμῶν του ὅτε τὴν ἐσυλλογίζετο τὴν κατέθελγον ἀκαταμαχήτως καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἀφοῦ ἐκεῖνος ἀπήρχετο ἄπελπις κατελίμπανεν ὄπισθέν του ἔρωτα πολὺ σφοδρότερον ἐκείνου ὃν ἀπεκόμιζεν, ἔρωτα ὅστις ἐν τῷ πάντοτε ἀμεταβλήτῳ θαλάμῳ ἐκείνῳ, ἐν τῷ ἀπομεμονωμένῳ καὶ ἀκινήτῳ βίῳ διετηρεῖτο ἀνέπαφος, διασώζων ὅλον τὸ πικρόν του ἄρωμα, ἐνῷ ὁ ἰδικός του εἰς τὸ ὕπαιθρον τῶν ὁδῶν, διεσκορπίζετο, ἐξητμίζετο βαθμηδόν.

Τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ὁλοτελῶς ἐξέλιπεν. Ἄκρα μελαγχολία καταλαμβάνει τὴν ταλαίπωρον νεάνιδα ἅμα τῇ ἐπελεύσει τῆς γαληνίου ἐκείνης ἑσπέρας. Ἡ εὐχάριστος λάμψις ἐλαττοῦται δι' αὐτὴν ὅπως τὸ τελευταῖον ἴχνος τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας εἰς τὸ στενὸν κοίλωμα τοῦ παραθύρου, ἔνθα ἡ μήτηρ μένει ἀκόμη ἐρειδομένη.

Αἴφνης ἡ θύρα ἀνοίγεται. Κάποιος εἰσέρχεται, τὸν ὁποῖον δὲν διακρίνουσι καλῶς... Ποῖος νὰ εἶνε ἄρά γε; Αἱ κυρίαι Δελομπὲλ οὐδέποτε

δέχονται ἐπισκέψεις. Ἡ μήτηρ, ἥτις ἐστράφη, ἐνόμισεν ὅτι ἤρχοντο ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος ὅπως παραλάβωσι τὴν ἐργασίαν τῆς ἑβδομάδος.

— Ὁ σύζυγός μου πρὸ ὀλίγου μετέβη εἰς τὸ κατάστημά σας, κύριε, λέγει. Ἐδῶ δὲν ἔχομεν πλέον τίποτε... Ὁ κ. Δελομπέλ τὰ παρέλαβεν ὅλα.

Ὁ εἰσελθὼν προχωρεῖ χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ, καθέσον δὲ πλησιάζει εἰς τὸ παράθυρον διαγράφεται εὐκρινέστερον τὸ ἀνάστημά του. Εἶνε ὑψηλὸς εὔσωμος νέος, ἡλιοκαής, μὲ πυκνὴν ξανθὴν γενειάδα, μὲ ἰσχυρὰν τὴν φωνὴν καὶ τραχεῖαν ὀπισθοῦν τὴν προφοράν.

— Αἴ, λοιπόν, κυρία Δελομπέλ, ἐρωτᾷ, δὲν μὲ ἀνεγνωρίσατε ἀκόμη;

— Ὤ, ἐγὼ σᾶς ἀνεγνώρισα ἀμέσως, κύριε Φράντζ, λέγει ἡ Ποθητή ἡσυχώτατα μὲ ἦθος ψυχρὸν καὶ ἐπηρμένον.

— Παναγία μου! εἶνε ὁ κ. Φράντζ!

Καὶ μετὰ σπουδῆς ἡ κυρία Δελομπέλ τρέχει εἰς τὴν λυχνίαν, τὴν ἀνάπτει, καὶ κλείει τὸ παράθυρον.

— Πῶς!... σεῖς εἶσθε, κύριε Φράντζ!... Πόσον ἥσυχα τὸ λέγει αὐτὸ ἡ κόρη μου!... καλὰ σᾶς ἀνεγνώρισα ἐγώ... Ὤ, τὴν παγωμένην!... Πάντοτε ἡ ἰδία θὰ εἶνε.

Ἡ ποθητὴ ἦτο τῷ ὄντι παγερά, ὠχροτάτη καὶ ἐντὸς τῶν χειρῶν τοῦ Φράντζ ἡ χεὶρ της ἀπέμενε κατάλευκος καὶ κατάψυχρος.

Ὁ Φράντζ τὴν εὑρίσκει εὐειδεστέραν, ἔτι μᾶλλον ἐκλεπτυνθεῖσαν. Αὐτὴ δὲ τὸν εὑρίσκει ὡραῖον ὡς πάντοτε, μὲ ποιάν τινα ἔκφρασιν κοπώσεως καὶ λύπης εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, ἥτις τὸν καθιστᾷ ἀνδρικώτερον ἀφ' ὅ,τι ἦτο πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του.

Ἡ κόπωσις προέρχεται ἐκ τοῦ κατεσπευσμένου ταξειδίου, ὅπερ ἐπεχείρησεν ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς φοβερᾶς ἐπιστολῆς τοῦ Σιγισμόνδου. Κεντριζόμενος ἐκ τῆς λέξεως «ἀτίμωσις» ἀνεχώρησεν ἀμέσως χωρὶς νὰ περιμένῃ τὴν ἄδειάν του, ῥιψοκινδυνεύων τὴν θέσιν του καὶ τὴν τύχην του, εἰσερχόμενος δὲ ἐξ ἀτμοπλοίου εἰς σιδηρόδρομον δὲν ἐσταμάτησεν εἰμὴ μόνον εἰς Παρισίους. Ταξείδιον τοιοῦτο προξενεῖ κόπωσιν, ὅταν μάλιστα ἐπείγεταί τις νὰ φθάσῃ καὶ ὁ λογισμὸς ἀνήσυχος συνταράσσεται καθ' ὅλον τὸ διάστημα, διανύων δεκάκις τὴν ἀπόστασιν μετ' ἀμφιβολιῶν, μετὰ τρόμου, μετὰ διαρκοῦς ἀμηχανίας.

Ἡ θλῖψις του δὲ εἶνε ἔτι παλαιοτέρα. Χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐκείνη ἣν ἠγάπα ἠρνήθη νὰ τὸν νυμφευθῇ, ὅπως καταστῇ μετὰ ἓξ μῆνας σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἦσαν ἀμφότερα ταῦτα τραύματα ἀλλεπάλληλα φοβερά, τὸ δεύτερον δὲ ἔτι ὀδυνηρότερον τοῦ πρώτου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πρὶν συνάψῃ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο ὁ πρεσβύτερος Ῥίσλερ εἶχε γράψει πρὸς αὐτὸν ζητῶν τὴν ἄδειαν ἵνα γείνῃ εὐτυχὴς διὰ φράσεων τοσοῦτον συγκινητικῶν καὶ φιλοστόργων, ὥστε ἡ ἐκ τοῦ τραύματος ὀδύνη εἶχεν ὀπισθοῦν κατευνασθῆ. Εἶτα ἐπὶ τέλους, ἡ ἀλλαγὴ τῆς χώρας, ἡ ἐργασία, αἱ μακραὶ ὁδοιπορίαι κατενίκησαν τὴν λύπην του. Ἄλλο δὲν ἀπέμενεν εἰς τὴν ψυχήν του εἰμὴ μελαγχολία τις, ἐκτὸς ἐὰν τὸ μῖσος καὶ ἡ ὀργὴ ἣν αἰσθάνεται νῦν κατὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἀτιμαζούσης τὸν ἀδελφόν του δὲν εἶνε καὶ αὐτὰ λείψανα τοῦ πρώην ἔρωτός του.

Ἀλλ' ὄχι! Ὁ Φράντζ Ῥίσλερ σκέπτεται μόνον πῶς νὰ ἐκδικήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ Ῥίσλερ. Δὲν ἔρχεται ὡς ἐραστὴς ἀλλ' ὡς τιμωρὸς καὶ ἡ Σιδωνία πρέπει νὰ φοβῆται.

Εὐθύς, ἅμα ὡς κατῆλθεν ἐκ τοῦ βαγονίου ὁ τιμωρὸς ἐπορεύθη εἰς τὸ ἐργοστάσιον ἐλπίζων εἰς τὸ αἰφνίδιον, προσδοκῶν ἵνα ἐκ τοῦ ἀπροόπτου τῆς ἀφίξεώς του ἀποκαλυφθῶσιν αὐτῷ τὰ συμβαίνοντα διὰ τοῦ πρώτου βλέμματος.

Δυστυχῶς οὐδένα εὗρεν αὐτόθι.

Τὰ παράθυρα τῆς εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου οἰκίας ἦσαν κεκλεισμένα πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν.

Ὁ μπάρμπα Ἀχιλλεὺς ἐπληροφόρησεν αὐτὸν ὅτι αἱ κυρίαι κατῴκουν ἑκάστη εἰς τὴν ἰδικήν της ἐξοχικὴν ἔπαυλιν, ὅπου οἱ δύο συνέταιροι μετέβαινον πρὸς συνάντησίν των καθ' ἑσπέραν.

Ὁ Φρομὼν εἶχεν ἐξέλθει ἐνωρίτατα ἐκ τοῦ ἐργοστασίου, ὁ δὲ Ῥίσλερ μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἀπέλθει.

Ὁ Φράντζ ἀπεφάσισε νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν γηραιὸν Σιγισμόνδον. Ἀλλ' ἦτο Σαββάτον καὶ κατὰ τὴν ὥραν τῆς πληρωμῆς, ἐδέησε δὲ ν' ἀναμείνῃ ἕως ὅτου ἡ μακρὰ σειρὰ τῶν ἐργατῶν, ἥτις ἀρχίζουσα ἐκ τοῦ φυλακείου τοῦ Ἀχιλλέως ἔφθανε μέχρι τῆς θυρίδος τοῦ ταμείου, ἤθελε βαθμηδὸν ἐξαντληθῆ.

Καίπερ ἀνυπομονῶν καὶ μελαγχολικὸς ἐν τούτοις ὁ ἀγαθὸς νέος, ὅστις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἶχεν ἀνατραφῆ μὲ τὸν βίον τῶν ἐν Παρισίοις ἐργατῶν, ἠσθάνετο εὐχαρίστησιν διότι εὑρίσκετο πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς τύρβης ἐκείνης καὶ τῶν ἠθῶν τῶν τόσον ἐξαιρετικῶν. Ἐφ' ὅλων τῶν μορφῶν, χρηστῶν ἢ φαύλων ἀπετυποῦτο ἡ εὐαρέσκεια ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἑβδομάδος. Προδήλως ἡ Κυριακὴ δι' αὐτοὺς ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ἑβδόμης ὥρας τῆς ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου, ἔμπροσθεν τῆς μικρᾶς λυχνίας τοῦ ταμίου.

Πρέπει νὰ ζήσῃ τις μεταξὺ τοῦ ἐμπορικοῦ κόσμου διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅλον τὸ θέλγητρον τῆς ἡμερησίου ἐκείνης ἀναπαύσεως καὶ ὅλην της τὴν ἐπισημότητα. Πολλοὶ τῶν ἀτυχῶν, δεσμίων οἰονεὶ εἰς νοσηρὰν κοπιώδη ἐργασίαν, ἀναμένουσι τὴν εὐλογητὴν Κυριακὴν ὡς πνοὴν ἀέρος καθαροῦ, ἀναγκαίου διὰ τὴν ὑγείαν αὐτῶν καὶ τὴν ζωήν. Διὰ τοῦτο ἐπικρατεῖ παρ' αὐτοῖς ἀγαλλίασις, ἀνάγκη θορυβώδους εὐθυμίας. Ἡ ἐκ τῆς ἑβδομαδιαίας ἐργασίας κατάθλιψις νομίζει τις ὅτι διαλύεται ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ ἀτμοῦ τῶν μηχανῶν, ὅστις ἐκφεύγει συρίζων καὶ καπνίζων.

Πάντες οἱ ἐργάται ἀπερακρύνοντο ἐκ τοῦ δικτυωτοῦ γραφείου, ἀριθμοῦντες τὰ στιλπνὰ νομίσματα ἐπὶ τῶν μελανῶν χειρῶν των. Ἠκούοντο λόγοι ἀπογοητεύσεως, ψιθυροι, ἀπαιτήσεις, λογαριασμοὶ διὰ καθυστέρησιν ὡρῶν, ἐκπτώσεις προκαταβολῶν, ἐνῷ δὲ ἀντήχει τὸ κροτάλισμα τῶν μετρουμένων χαλκίνων νομισμάτων ἠκούετο ἐν ταὐτῷ ἡ φωνὴ τοῦ Σιγισμόνδου γαληνίου καὶ ἀνηλεοῦς ὑπερασπίζοντος μέχρι θηριωδίας τὰ συμφέροντα τῶν προϊσταμένων του.

Ὁ Φράντζ ἐγίνωσκεν ὅλα τὰ δράματα τῆς πληρωμῆς τοῦ μισθοῦ, τοὺς προσποιημένους λόγους καὶ τοὺς ἀληθεῖς. Ἐγίνωσκεν ὅτι οἱ μὲν ἐζήτουν χρήματα χάριν τῆς οἰκογενείας των, ὅπως πληρώσωσι τὸν ἀρτοποιόν, τὸν φαρμακοποιόν, τὰ διδακτρα, οἱ δὲ ἐζήτουν διὰ τὸ καπηλεῖον καὶ διὰ χείρονα ἔτι ἐλαττώματα. Ἐγίνωσκε τί ἀνέμενον αἱ θλιβεραὶ καὶ κεκυρτωμέναι σκιαὶ αἱ περιπολοῦσαι πρὸ τοῦ πυλῶνος τοῦ ἐργοστασίου καὶ ῥίπτουσαι μακρὰ βλέμματα μέχρι τοῦ βάθους τῆς αὐλῆς, ἐγίνωσκεν ὅτι ἔμενον αὐτόθι ἐλλοχῶσαι πατέρα τινὰ ἢ σύζυγον ὅπως ὁδηγήσωσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ λόγων ἐπιπληκτικῶν καὶ παραπειστικῶν.

Καὶ τὰ ταλαίπωρα γυμνόποδα παιδία, τὰ νήπια τὰ περικεκαλυμμένα διὰ παλαιῶν περιωμίων, τὰς ῥυπαρὰς γυναῖκας, ὧν ἡ δακρυόεσσα μορφὴ εἶνε πελιδνὴ ὡς τὸ πανίον τοῦ περιβάλλοντος αὐτὴν κεκρυφάλου..... Καὶ τὸ ἐλάττωμα τὸ ἐνεδρεῦον καὶ περιπλανώμενον περὶ τὴν μισθοδοσίαν, τὰς τρώγλας τὰς φωτιζομένας εἰς τὸ βάθος ζοφερῶν δρομίσκων, τὰς θολὰς ὑάλους τῶν παραθύρων τῶν καπηλείων, ἔνθα τὰ δηλητήρια τοῦ οἰνοπνεύματος ἐπιδεικνύουσι τ' ἀπατηλὰ των χρώματα.... Ὁ Φράντζ ἐγίνωσκε πάσας τὰς ἀθλιότητας ταύτας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐφάνησαν αὐτῷ τόσον πένθιμοι, τόσον ἀλγειναί, ὅσον κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς πληρωμῆς ὁ Σιγισμόνδος ἐξῆλθε τοῦ γραφείου του.

Οἱ δύο φίλοι ἀνεγνωρίσθησαν καὶ περιεπτύχθησαν ἀλλήλους. Ἐν τῇ σιγῇ δὲ τοῦ ἐργοστασίου ἀργοῦντος ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας καὶ ἀφώνου, καθότι πάντα τὰ κτίρια αὐτοῦ ἦσαν κενά, ὁ ταμίας ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν Φράντζ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Διηγήθη αὐτῷ τὴν διαγωγὴν τῆς Σιδωνίας, τὰς παραλόγους δαπάνας, τὴν διὰ παντὸς καταστραφεῖσαν οἰκογενειακὴν τιμήν. Ἡ οἰκογένεια Ῥίσλερ εἶχεν ἀγοράσει μίαν ἐξοχικὴν ἔπαυλιν εἰς Ἀντέρην, ἀνήκουσαν ἄλλοτε εἴς τινα ἠθοποιόν, ἐγκατεστάθησαν δ' ἐκεῖ πολυτελῶς. Εἶχον ἵππους, ἁμάξας, πολυτέλειαν εἰς ὅλα, διῆγον ἐν γένει βίον δαπανηρότατον. Ἐνέπνεεν ἰδίως ἀνησυχίαν εἰς τὸν Σιγισμόνδον ἡ συστολὴ τοῦ Φρομών, ὅστις ἀπό τινος δὲν ἐλάμβανε ποσῶς χρήματα ἐκ τοῦ ταμείου, ἐνῷ ἐν τοσούτῳ ἡ Σιδωνία ἐδαπάνα πλέον ἢ ποτέ.

— Δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην!.. ἔλεγε μὲ τὴν βαρεῖαν προφορὰν του ὁ ἀτυχὴς ταμίας σείων τὴν κεφαλήν, δὲν ἔχω ἐμπιστοσύνην.

Ταπεινῶν δ' ἔτι μᾶλλον τὴν φωνὴν προσέθετεν:

— Ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ἀδελφός σου, ἀγαπητέ μου Φράντζ, ὁ ἀδελφός σου!...

Ποῖος θὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὴν διαγωγήν του; Περιπατεῖ μὲ ὅλα αὐτὰ μὲ τὰ ἁμάτια ὑψηλά, μὲ τὰ χέρια εἰς ταῖς τσέπαις, καὶ μὲ τὸν νοῦν προσηλωμένον εἰς τὴν περίφημον ἰδέαν τῆς ἐφευρέσεώς του, ἡ ὁποία δυστυχῶς δὲν πραγματοποιεῖται γρήγορα... Θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν γνώμην μου; Ἢ εἶνε ἀχρεῖος ἢ εἶνε βλάξ!

Καὶ ἐνῷ συνωμίλουν περιεπάτουν κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐντὸς τοῦ κηπαρίου, σταματῶντες ἐνίοτε, ἔπειτα δὲ ἐπαναλαμβάνοντες τὸ βάδισμά των. Ὁ Φράντζ ἐνόμιζεν ὅτι διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος δυσαρέστου ὀνείρου.

Ἡ ταχύτης τοῦ ταξειδίου, ἡ ἀπότομος μεταβολὴ τοῦ τόπου καὶ τοῦ κλίματος, ἡ περίσσεια τῶν λόγων τοῦ Σιγισμόνδου, ὅστις ἐλάλει ἀδιακόπως, ἡ νέα ἰδέα ἣν ὤφειλε νὰ σχηματίσῃ περὶ τοῦ Ῥίσλερ καὶ τῆς Σιδωνίας ἐκείνης ἣν τόσον πολὺ εἶχεν ἀγαπήσει, πάντα ταῦτα τὸν ἐζάλιζον, τὸν καθίστων σχεδὸν παράφρονα.

Ἦτο ἀργὰ ἤδη ἡ νύξ ἐπήρχετο. Ὁ Σιγισμόνδος προέτεινεν αὐτῷ νὰ τὸν φιλοξενήσῃ εἰς Μοντρούζ, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεποιήθη προφασιζόμενος τὴν κόπωσιν, ἀπομείνας δὲ μόνος ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Ἕλους κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν ἀμφίβολον καὶ μελαγχολικὴν τῆς θνησκούσης ἡμέρας, ὑπότε ἀκόμη δὲν ἔχει ἀναφθῆ τὸ φωταέριον, ἐπορεύθη μηχανικῶς πρὸς τὴν παλαιάν του κατοικίαν τῆς ὁδοῦ Μπράκ.

Παρὰ τὴν εἴσοδον ἐκρέματο ἐπιγραφὴ λέγουσα: *Ἐνοικιάζεται ἐν δωμάτιον δι' ἄγαμον.*

Ἦτο ἀκριβῶς ὁ θάλαμος ἔνθα ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἔζησε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἀνεγνώρισε τὸν γεωγραφικὸν χάρτην τὸν προσηλωμένον εἰς τὸν τοῖχον διὰ τεσσάρων καρφίδων, τὸ παράθυρον τοῦ μεσαναβάθρου καὶ τὴν μικρὰν πλάκα τῶν κυρίων Δελομπέλ μὲ τὴν ἐπιγραφήν: *Πτηνὰ καὶ ἔντομα διὰ στολισμὸν τοῦ σώματος.*

Ἡ θύρα των ἦτο ἡμίκλειστος· ἤρκεσε λοιπὸν νὰ τὴν ὠθήσῃ ὅπως εἰσέλθῃ.

(Ἕπεται συνέχεια).

ΤΟ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΚΑΙ Η ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Περὶ τὸ ἓν τέταρτον ὥρας ἀπὸ τῆς νέας γεφύρας τοῦ λιμένος, ἥτις συνδέει τὸ Πέραν πρὸς τὴν Σταμπούλ, ἐντὸς δὲ τῆς περιχώρου τοῦ Σεραγίου ἵδρυται τὸ σύμπλεγμα τῶν οἰκοδομῶν ἃς ἡ Α. Μ. ὁ σουλτάνος εὐηρεστήθη ν' ἀφιερώσῃ εἰς τὴν μελέτην τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τὴν διαφύλαξιν καὶ ἔκθεσιν τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀντικειμένων ἅτινα ἔχουσιν εὑρεθῆ ἐν ὅλαις ταῖς χώραις τῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ συλλογαὶ αὗται ἀπεκτήθησαν μὲν σχετικῶς ἐν νεωτάτοις χρόνοις, ἀλλ' οὐχ' ἧττον ὅμως ἔχουσιν ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν σημασίαν μεγίστην. Τὸ κατ' ἀρχὰς αἱ ἀρχαιότητες ἦσαν κατατεθειμέναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, ἥτις ᾠκοδομήθη ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ἀλλὰ περὶ τὸ 1877 μετεκομίσθησαν εἰς τὸ σημερινὸν αὐτῶν κατάλυμα ἐν τῷ Τσινιλῆ-κιοσκίῳ. Προέστησαν δὲ αὐτῶν διάφοροι διευθυνταί, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων, καίπερ κεκτημένοι ἐπιφανῆ δεξιότητα, οὐδὲν ἐνήργησαν πρὸς ἐπιστημονικὴν ταξινόμησιν καὶ διευθέτησιν τῶν ἀντικειμένων. Πρὸ τοῦ διορισμοῦ τοῦ σημερινοῦ διευθυντοῦ Χαμδῆ βέη οἱ γνωστότατοι τῶν ἐφόρων τούτων εἶνε ὁ Οὐγγρος Dethier καὶ ὁ Ἰρλανδὸς Gould. Τὰ δὲ κτίρια εἶνε τρία τὸν ἀριθμόν, ἤτοι ἡ σχολὴ τῶν καλῶν τεχνῶν, τὸ κύριον οἰκοδόμημα τοῦ μουσείου καὶ ἡ νέα στοὰ ἥτις ᾠκοδομήθη πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν μεγαλοπρεπῶν σαρκοφάγων τῶν ὑπὸ τοῦ Χαμδῆ βέη ἀνακαλυφθέντων ἐν Σιδῶνι. Ἡ δὲ σχολὴ ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ Χαμδῆ τῷ 1883, καὶ πρὸς χρῆσιν αὐτῆς ἀνηγέρθη ἴδιον κτίριον πλησίον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μουσείου. Ἡ σχολὴ αὕτη διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα, τὸ τῆς γραφικῆς, τὸ τῆς γλυπτικῆς, τὸ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ τὸ τῆς χαρακτικῆς. Τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος ἐνέργειαι ἐγένοντο ὅπως μετακληθῇ ἐκ Παρισίων χαράκτης μέλλων νἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τῆς χαρακτικῆς. Ἡ γενικὴ διεύθυνσις τῶν μαθημάτων εἶνε ἀνατεθειμένη εἰς τὸν Ὀσγὰν ἐφέντην ὅστις εἶνε ὁ ἴδιος διακεκριμένος γλύπτης καὶ διδάσκει τὴν γλυπτικὴν ἐν τῇ σχολῇ. Καθηγητὴς δὲ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἶνε ὁ κ. Vallauri, ἀνήκων πρώην εἰς τὴν ἐν Παρισίοις σχολὴν τῶν καλῶν τεχνῶν. Ἡ δὲ γραφικὴ καὶ ἐχνογραφία διδάσκονται ὑπὸ τῶν κ. κ. Vranin καὶ Valery, ὧν ἐκεῖνος μὲν ἐσπούδασεν ἐν Μονάχῳ, οὗτος δ' ἐν Ῥώμῃ. Ἐπιστημονικὴ ἀνατομία διδάσκεται ὑπὸ τοῦ Ῥαρνῆ ἐφέντη, ὁ δὲ Τεφὶκ ἐφέντης καὶ ὁ Μαγκοσσιὰν ἐφέντης διδάσκουσι μαθηματικὴν σχεδιογραφίαν. Πᾶς δὲ μαθητὴς τῆς σχολῆς ὑποχρεοῦται ν' ἀκροᾶται τῶν μαθημάτων ἱστορίας καὶ αἰσθητικῆς τῶν διδασκομένων ὑπὸ τοῦ Ἀριστοκλέους ἐφέντη. Βιβλιοθηκάριος δὲ τῆς σχολῆς εἶνε ὁ Ἡρακλῆς ἐφέντης, εἰς οὗ τὴν φροντίδα εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ φύλαξις τῶν ἐκμαγείων, προτύπων, διαγραμμάτων κτλ. Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν εἶνε πενταετὴς δι' ἕκαστον τμῆμα. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ πέμπτου ἔτους τὰ ἔργα ἑκάστου μαθητοῦ ἐκτίθενται ἐν ταῖς στοαῖς, εἰς ἃς εἶνε προσιτὴ δωρεὰν ἡ εἴσοδος εἰς τὸ κοινόν. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ πέμπτου ἔτους διαγωνίζονται πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ τῇ ὑποτροφίᾳ πρὸς ἀποστολὴν εἰς Παρισίους, ἥτις εἶνε διετὴς καὶ ἧς τὴν δαπάνην ἀναλαμβάνει ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις. Κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος, τὸ πέμπτον ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς σχολῆς, μόνον δύο μαθηταὶ τῆς ζωγραφικῆς θὰ μεταβῶσιν εἰς Παρισίους πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν των, μὴ ὑπαρχόντων πεμπτοετῶν μαθητῶν ἐκ τῶν ἄλλων τμημάτων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν νῦν ἐγγεγραμμένων μαθητῶν ἀνέρχεται εἰς πλείονας τῶν ἑκατὸν τριάκοντα, αἱ δ' αἰτήσεις πρὸς ἐγγραφὴν εἶνε οὕτω πολλαί, ὥστε εἶνε ἤδη ὑποβεβλημένον εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διάγραμμα πρὸς εὕρυνσιν τῆς σχολῆς.

Τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον ἐγένετο ἡ πρώτη δημοσία ἔκθεσις τῶν ἔργων τῶν πεμπτοετῶν μαθητῶν, οἱ δ' ἐπισκέπται πασῶν τῶν ἐθνοτήτων ὑπῆρξαν πάμπολλοι. Ἄγγλοι καὶ ἄλλοι ἐμπειροτέχναι ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης ἀπεφάνθησαν περὶ τῆς ἀγαθῆς ποιότητος τῶν ἔργων, καὶ ἐξέφρασαν ἀπροκαλύπτους ἐπαίνους περὶ τῆς διδακτικῆς ἱκανότητος ἣν ἐπέδειξαν καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι. Δύο ζωγραφίαι τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ τζαμίου τῆς Βαλιδὲ σουλτάνας ἦσαν ἐξαιρέτως καλαὶ καὶ ἡ ἀναπαράστασις τῶν θαυμασίων πλινθοκτίστων αὐτοῦ τοίχων ἔδειξεν ὅτι ὁ Χαμδῆ βέης κατώρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ μέρος τῆς ἰδίας αὐτοῦ δεξιότητος εἰς τοὺς νεωτέρους αὐτοῦ ἐν τῇ γραφικῇ συναδέλφους. Τὰ δ' ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια ἐκρίθησαν δεικνύοντα ἱκανότητα ἀξίαν λόγου, ἦσαν δὲ τοσούτῳ μᾶλλον ἄξια παρατηρήσεως καθ' ὅσον ἦσαν ἔργα μαθητῶν δευτεροετῶν καὶ τριτοετῶν. Εἶνε δὲ γεγονὸς ἀξιοπαρατήρητον, ὅτι καθ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Σταμπούλ οἱ ἐπιτηδειότατοι πρὸς σπουδὴν τῶν καλῶν τεχνῶν μαθηταὶ εἶνε Τοῦρκοι καὶ Ἀρμένιοι.

Ὀλίγον δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς σχολῆς κεῖται τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον. Ἐν τῇ εὐρείᾳ στοᾷ τῇ διανοιγομένῃ κατὰ τὴν πρόσοψιν εὑρίσκομεν μικτὴν συλλογὴν ἀρχαιοτήτων καὶ πολλὰ κιβώτια στηλῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων οὔπω ἀνεφγμένα. Προτομαὶ ἐκ Παλμύρας, αἱ πλεῖσται ἀνεπίγραφοι, ἑλληνικαὶ στῆλαι, τεμάχια γλυπτικῶν ἔργων καὶ κολοσσαῖον λίθινον ἄγαλμα

τοῦ Θεοῦ Βὲς εὑρηνται ἐναποτεθειμένα πλησίον ἀλλήλων. Ἐν δὲ τῷ κυρίῳ κτιρίῳ αὐτὸς ὁ Χαμδῆ βέης ἐξακολουθεῖ νὰ ταξινομῇ καὶ διευθετῇ τ' ἀντικείμενα ἅτινα εἶνε περισυνειλεγμένα ἀπὸ ἐτῶν, καὶ ἀγωνίζεται νῦν νὰ τοποθετῇ ἕκαστον νέον πρόσκτημα εἰς τὸ προσῆκον τμῆμα ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο δὲν εἶνε εὐχερές, καθότι ὁ μὲν χῶρος εἶνε περιωρισμένος, δὲν ὑπάρχουσι δὲ πάντοτε ἕτοιμοι πόροι πρὸς ἀπότισιν τῶν δαπανῶν ἃς ἐπιφέρει ἡ μετακένησις καὶ τοποθέτησις βαρέων λιθίνων ἀντικειμένων. Αἱ ἀσσυριακαί, αἰγυπτιακαὶ καὶ αἱ τοῦ Σλιέμαν συλλογαὶ κατέχουσι τὰς ἐξ ἀριστερῶν αἰθούσας, αἱ δὲ κυπριακαί, ἑλληνικαὶ καὶ ῥωμαϊκαὶ ἀρχαιότητες εἶνε καλῶς ταξινομημέναι ἐκ δεξιῶν. Ὅλον δὲ τὸ μέσον τοῦ οἰκοδομήματος κατέχεται ὑπὸ τῶν ὡραιοτάτων ἀντικειμένων τῶν συλλογῶν, οἷον ἑλληνικῶν σαρκοφάγων, καταγράφων λαρνάκων ἐξ ὀπτῆς γῆς, ἀγαλμάτων κτλ. Ἐν δὲ τοῖς παμμεγίστοις θολωτοῖς ὑπογείοις κατάκεινται πολλαὶ νεωστὶ εὑρημέναι ἑλληνικαὶ καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες προωρισμέναι εἰς ἐπισκευὴν καὶ ἀναβίβασιν εἰς τοὺς ἄνω χώρους. Καὶ κατ' αὐτὸ δὲ τὸ ἰσόγαιον πέριξ τοῦ μουσείου εἶνε κατεσπαρμένα τῇδε κἀκεῖσε μέρη ἀγαλμάτων, ἑλληνικοὶ καὶ ῥωμαϊκοὶ βωμοί, ἑλληνικαὶ στῆλαι καὶ κιβώτια ἀρχαιοτήτων νεωστὶ ἀφιχθεισῶν ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ τῶν νήσων. Εἶνε δὲ ἀνοικτὸν τὸ μουσεῖον καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς Παρασκευῆς· τὸ δὲ τίμημα τῆς εἰσόδου διὰ τοὺς ξένους ἀνέρχεται εἰς πέντε γρόσια, καὶ εὑρίσκονται πάντοτε ὑπάλληλοι τοῦ μουσείου πρόθυμοι νὰ παράσχωσιν εἰς τὸν ἐπισκέπτην πᾶσαν δυνατὴν πληροφορίαν.

Ἀκριβῶς δὲ ἀπέναντι τοῦ μουσείου ἵδρυται ἡ στοὰ ἡ οἰκοδομηθεῖσα εἰδικῶς πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν ἑβδομήκοντα μεγαλοπρεπῶν σαρκοφάγων, οὓς ἐξέσκαψεν ὁ Χαμδῆ βέης ἐν Σιδῶνι, ὁπόθεν μετεκόμισεν αὐτοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἡ ἰσόγειος αὐλὴ εἶνε ἱκανῶς μεγάλη, ὥστε νὰ χωρῇ πάντα ταῦτα. ὅταν δὲ τοποθετηθῶσιν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν, θὰ ὑπάρχῃ εὐρὺς χῶρος, ὅπως οἱ ἐπισκεπτόμενοι χάριν μελέτης τὴν στοὰν δύνανται νὰ ἐξετάζωσι πᾶσας τὰς προσόψεις ἑκάστου σαρκοφάγου. Τὸ δὲ ἄνω πάτωμα τοῦ οἰκοδομήματος θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἐνοίκησιν τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ μουσείου. Ἡ στοὰ αὕτη ἵδρυται ἐπὶ μετρίου ὑψώματος, καὶ θὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν κλίμαξ μαρμαρίνη· ἔχει δὲ πλάτος ἑξήκοντα πέντε περίπου μέτρων, καὶ ὑπελογίσθη ὅτι ἡ δαπάνη πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς θέλει ἀνέλθει περίπου εἰς 200,000 φράγκων. Οἱ σιδώνιοι σαρκοφάγοι ἔχουσιν ἤδη εἰσαχθῆ εἰς τὸ οἰκοδόμημα, καὶ ἠλπίζετο, ὅτι ἡ λιθοδομικὴ ἐργασία ἔμελλε νὰ εἶνε ἀποπερατωμένη πρό τινων ἤδη μηνῶν, ἀλλὰ βροχαὶ καὶ χιόνες ἀνέστειλαν τὰ ἔργα οὕτως, ὥστε ἠτο ἀμφίβολον ἂν τὸ σπουδαῖον τοῦτο τμῆμα τοῦ μουσείου ἠδύνατο ν' ἀνοιχθῇ πρὸ τοῦ θέρους. Ἡ ὅλη ἐργασία τῆς οἰκοδομῆς ἐπεβλέπετο ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χαμδῆ βέη, πάντα δὲ τὰ καθ' ἕκαστα ὑπ' αὐτοῦ ἐπεξειργάσθησαν. Ἡ δὲ μεταφορὰ τῶν σαρκοφάγων συνετελέσθη μόλις ἐπ' ἐσχάτων, ὑπάρξασα δυσχερεστάτη, τῶν ἐργατῶν μὴ ποιουμένων χρῆσιν ὑδραυλικῶν μηχανημάτων, ἀλλὰ τὰ πάντα ποιούντων διὰ μόνης τῆς ἰδίας δυνάμεως. Ἡ δ' εὐθύνη τῶν πάντων βαρύνει δύο ὤμους, τοὺς τοῦ Χαμδῆ βέη, ἀπὸ τῆς ἐπιχώσεως ἀμμώδους τρίβου πρὸς ἐκκύλισιν τῶν σαρκοφάγων ἐπ' αὐτῆς μέχρι τῆς ἐρμηνείας ἑλληνικῆς τινος ἐπιγραφῆς.

Ἐξ ὅσων εἴδομεν ἐκ τούτων τῶν σαρκοφάγων καὶ τῶν φωτογραφιῶν αὐτῶν φαίνεται, ὅτι ἡ περὶ τῶν ἐπιφανῶν τούτων τεχνουργημάτων παρασκευαζομένη συγγραφὴ τοῦ Χαμδῆ βέη θέλει ὑπάρξει ἀξιομνημόνευτος ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐρεύνῃ. Ὁ κ. Ρενὰν ἐδίδαξεν ἤδη τὸν κόσμον τῶν λογίων διὰ δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ ἐπιθεωρήσει τῶν Παρισίων περὶ τῆς μεγάλης σημασίας ἣν ἔχει ἡ ἀνακάλυψις τοῦ σαρκοφάγου τοῦ Ταβνίθ, τοῦ πατρὸς Ἐσμουναζὰρ τοῦ βασιλέως τῆς Σιδῶνος. Εἶνε δὲ βέβαιον, ὅτι ὁ λεγόμενος σαρκοφάγος Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου θὰ θεωρηθῇ ἔχων ἴσην, εἰ μὴ καὶ μείζονα σπουδαιότητα. Ὁ Χαμδῆ βέης παρεσκεύασε φωτογραφίας τῶν σαρκοφάγων, καὶ οἱ ἔντυποι πίνακες ἑτοιμάζονται μεθ' ὅλης τῆς σπουδῆς ἣν ἐπιτρέπει τὸ δυσχερὲς τοῦ ἔργου. Τὰ διαγράμματα τὰ παριστάνοντα τὰς θέσεις ἐν αἷς οἱ σαρκοφάγοι εὑρέθησαν ἐν Σιδῶνι ἐξετελέσθησαν μετὰ ἐπιμελείας, ἱκανὰ δὲ κεφάλαια τῆς ἱστορίας τῆς εὑρέσεως εἶνε ἤδη γεγραμμένα. Πανομοιότυπα τῶν καταγράφων λαρνάκων θὰ παρατεθῶσιν ἔγχρωμα, οὐδὲ ἀποφεύγεται κόπος τις πρὸς ἀναπαράστασιν τῆς μεγάλης ἱστορίας μεγάλης ἀνακαλύψεως. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου θὰ δημοσιευθῇ ταχέως. Ἀλλ' ὡς εἰκὸς εἶνε ἀναπόφευκτοι ἀναβολαὶ ἀπρόοπτοι ἐν τῇ ἐκδόσει τοιούτου βιβλίου. Πλὴν τοῦ χρόνου, ὃν ὁ Χαμδῆ βέης ἀναγκάζεται ν' ἀφιερώνῃ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς καλλιτεχνικῆς του σχολῆς, εἰς τὴν ἐπίβλεψιν τῆς οἰκοδομήσεως τῆς νέας του στοᾶς καὶ εἰς παροχὴν πληροφοριῶν πρὸς ἐπισκέπτας εἰς αὐτὸν προσερχομένους, εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ θυσιάζῃ ἱκανὰς ὥρας καθ' ἑβδομάδα εἰς τὴν τέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ δημοσίου χρέους. Τὰς δὲ ὀλίγας ὥρας σχολῆς, αἵτινες περισσεύουσιν εἰς αὐτόν, διαθέτει ζωγραφίζων καὶ διατρίβων περὶ τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἀρχαιολογίας, ὧν εἰδικωτέραν γνῶσιν ἀπαιτεῖ ἡ διοίκησις τοῦ μουσείου του. Τὰς δὲ ζωγραφίας αὐτοῦ γνωρί-

ζουσι καλῶς καλλιτέχναι ἐπισκεφθέντες τὴν Κωνσταντινούπολιν, γενικῆς δ' ἐκτιμήσεως τυγχάνει ἡ δεξιότης καὶ ἀκρίβεια αὐτοῦ περὶ τὴν παράστασιν ἀντικειμένων ρωμαθανικῶν. Ἔζησε δὲ σπουδάζων ἐπὶ ἑνδεκαετίαν ὅλην ἐν Παρισίοις, ὅπου ἔκαμε τὴν γνωριμίαν τῶν μάλιστα διακεκριμένων συγχρόνων λογίων. Ἡ δὲ γενικὴ γνῶσις τῆς τέχνης καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ἣν ἀπέκτησεν ἐν Γαλλίᾳ ὑπῆρξεν ἡ κυριωτάτη αἰτία τῆς ἐπιφανοῦς αὐτοῦ ἐπιτυχίας ἐν τῇ δημιουργίᾳ σχολῆς τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ταῦτα ἐν ἀγῶνι πρὸς ἀντιπολίτευσιν πικροτάτην. Ὅταν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι ἐντὸς ἑνδεκαετίας κατώρθωσε κατὰ μέγα μέρος νὰ ὑπερνικήσῃ τὰς ἐπικρατούσας προλήψεις κατὰ τῆς προσωπογραφίας καὶ γλυπτικῆς ἀναπαραστάσεως τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς καὶ ὅτι διὰ μέσων λίαν περιωρισμένων καὶ ἀπὸ μικροτάτων παρ' οἱουδήποτε ἐλπίδων ἐπέτυχε κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη νὰ ἱδρύσῃ μὲν καλλιτεχνικὴν σχολήν, ἐν ᾗ ἐργάζονται πλείονες τῶν ἑκατὸν τριάκοντα σπουδαστῶν, ν' ἀποκτήσῃ δὲ τοὺς σπουδαιοτάτους σαρκοφάγους τῆς Σιδῶνος, νὰ μεταφέρῃ αὐτοὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ ἱδρύσῃ πρὸς ἐναπόθεσιν αὐτῶν ἰδίαν στοάν, πάντα ταῦτα φαίνονται ἀπίστευτα, καὶ ὅμως εἶνε ἀληθῆ. Ὁ Χαμδὴ βέης ἀπέκτησε τὸ πρῶτον φήμην ὡς καλλιτέχνης. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ἐδὲμ πασᾶς, πρώην μέγας βεζύρης καὶ πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας ἐν Βιέννῃ, ἔστειλεν αὐτὸν πρὸς σπουδὴν τῆς νομικῆς εἰς Παρισίους, ὅπου ὑπέστη μετ' ἐπιτυχίας τὰς οἰκείας ἐξετάσεις, ἀλλ' ἡ φήμη αὐτοῦ ὡς ζωγράφου ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἀφορμὴ ὅπως γείνῃ γνωστὸς εἰς τὸν σουλτάνον καὶ ἥτις προεκάλεσε τὸν διορισμὸν αὐτοῦ ὡς διευθυντοῦ τοῦ μουσείου τῷ 1877. Ὅτι δὲ ἡ ἐκλογὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἀρίστη μαρτυρεῖ αὐτὴ ἡ ἐργασία τοῦ Χαμδὴ βέη, εἶνε δὲ βεβαιότατον, ὅτι οἱ σαρκοφάγοι τῆς Σιδῶνος, ὧν πολλοὶ ἐσώθησαν ἀπὸ καταστροφῆς διὰ τῆς δραστηρίας αὐτοῦ καὶ νοήμονος ἐνεργείας, θὰ καταστήσωσι τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσεῖον ἓν τῶν σημαντικωτάτων τῆς Εὐρώπης καὶ κέντρον ἐφέλκον ἐπὶ γενεὰς ὅλας τὰς εἰς αὐτὸ ἐπισκέψεις τῶν πεπαιδευμένων. Ἐκφράζομεν δὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡ ὀθωμανικὴ κυβέρνησις θὰ εὕρῃ τρόπον νὰ προσπορίσῃ αὐτῷ μέσα καθιστῶντα δυνατὴν τὴν ἐπαύξησιν τῶν στοῶν τοῦ μουσείου τοῦ εἰς τὴν διοίκησιν αὐτοῦ ἀνατεθειμένου καὶ τὴν σύστασιν βιβλιοθήκης ἀνταποκρινομένης εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν φιλομαθῶν καὶ πεπαιδευμένων περιηγητῶν. Τοῦ Χαμδὴ βέη ἡ ἀφιλοκερδὴς ἐργασία εἶνε ἀντάξια τῆς θερμοτάτης ὑποστηρίξεως τῆς κυβερνήσεώς του καὶ τῶν λογίων πάσης χώρας. (*Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ Ἀθηναίου*).

E. A. WALLIS BUDGE

ΑΙ ΠΑΛΑΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ

Ἡ μονὴ γυναικεία οὖσα κατ' ἀρχάς, κατεῖχεν ὡς μετόχιον καὶ ἕτερον σεμνεῖον γυναικεῖον, τὸ παρὰ τὸ Δίπυλον ἐπὶ τῷ Κεραμεικῷ, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τῆς ἁγίας Τριάδος. Ἐπιγραφὴ δρωμένη μέχρι τοῦ ἔτους 1846 ἐφ' ἑνὸς τῶν τειχίων τῆς μονῆς, ἐποιεῖτο μνείαν Μαρίνης ἡγουμένης τοῦ παρὰ τὸ Δίπυλον μετοχίου, θανούσης ἐν ἔτει 1064. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ μονὴ γενομένη ἀνδρῴα εἶχε περὶ αὐτὴν ἐκτεταμένον περίβολον καὶ ἐγκλείστραν μετὰ οἴκων ἤτοι κελλίων τῶν μοναχῶν. Ἐν ἔτει 1651, τὰ κελλία κατέπεσαν ὑπὸ σεισμοῦ, καὶ ἐπανακτισθέντα, κατεσκάφησαν καὶ πάλιν μετὰ τοῦ περιβόλου. ἐν ἔτει 1780, παρὰ τοῦ τότε ὀθωμανοῦ τοπάρχου Ἀλῆ Χασεκῆ· ἡ δὲ ἐκκλησία ἀπολέσασα τὴν πρώτην αὐτῆς ἀξίαν ἐπεδόθη μετόχιον τῇ ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ Καισαρικῇ μονῇ.

Ἐπὶ τῆς τελευταίας τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστάσεως κατὰ τῶν Τούρκων, σφαῖραι ἐκρητικαὶ τιναχθεῖσαι ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως, ἐν ἔτει 1827, εἰςῆλθον εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐνέβαλον πῦρ· ἀλλ' ἡ βλάβη ἐγένετο μικρά. Ἔκτοτε ἐγκαταλειφθεῖσα ἡ ἐκκλησία ἔμενεν ἔρημος, μέχρι τῆς τελικῆς ἀπαλλοτριώσεως αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ρωσικοῦ ἔθνους, τῇ 25 Ἀπριλίου 1847.

ΑΓΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς τοῦ Λυκοδήμου μονῆς σύγχρονον κτίσμα ἦτο ὁ ναὸς *τοῦ ἁγίου Θεοδώρου* ἐν τῇ πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως συνοικίᾳ. Ἐκ τῆς ἐπὶ μαρμάρου μελανοφαίου ὑμηττίου ἀρχαίας ἀφιερωματικῆς ἐπιγραφῆς, τῆς ὑπερκειμένης τῆς δυσμικῆς εἰςόδου τοῦ ναοῦ, μανθάνομεν ὅτι τὸ πρῶην μικρὸν καὶ ἔμπηλον κτίσμα, τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου τιμώμενον, ἀνῳκοδόμησε πάλιν ἐκ βάθρων καὶ μετέπλασεν εἰς ναὸν περικαλλῆ, Νικόλαος Καλόμαλος, σπαθαροκανδιδάτος, ἐν ἔτει ,σφνη' (6558), ἤ τοι καθ' ἡμᾶς 1049.

Ἀξία λόγου εἶνε ἡ ἐπιγραφή, ἣν παραθέτω ἐνταῦθα, ὡς ἀνεγνώσθη παρ' Ἰωάννου Σακκελίωνος, διά τε τὸ ὕψος, καὶ διὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναθέσαντος αὐτήν, καὶ διὰ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ἐγράφη.

« Τὸν πρὶν παλαιὸν ὄντα σου ναόν, μάρτυς,
« καὶ μικρὸν καὶ πήλινον καὶ σαθρὸν λίαν,
« ἀνήγειρε Νικόλαος ὁ σὸς οἰκέτης,
« ὁ Καλόμαλος, σπαθαροκανδιδάτος,
« ὃς εὗρέν σε προστάτην παιδόθεν μέγαν,

« βοηθὸν καὶ πρόμαχον πολλῶν κινδύνων·
« ὃν καὶ πρέσβευε τοῦ ἄνω τυχεῖν κλήρου,
« λαβόντα τὴν ἄφεσιν τῶν ἐσφαλμένων.
†μηνὶ σεπτεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος γ', ἔτους ,σφνη'.†

Τὸ στρατιωτικὸν ἀξίωμα τοῦ ἐπανακτίσαντος τὸν ναόν, φέροντος βαθμὸν σπαθαροκανδιδάτου, ὑποσημαίνει ὅτι ὁ ναὸς ἀφιέρωτο ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος *Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου*, καὶ οὐχὶ Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος τοῦ ἐπιλεγομένου « τῶν κολλύβων ».

Πρὸς τὸν μεγαλομάρτυρα Θεόδωρον τὸν στρατηλάτην εἶχον ἰδιάζουσαν εὐλάβειαν οἱ ἐν στρατιωτικοῖς ἀξιώμασιν, ὡς προστάτην καὶ πρόμαχον αὐτῶν ἐν κινδύνοις καὶ ἐν πολέμῳ. Οὕτως ὁ στρατηγικώτατος καὶ πολεμικὸς βασιλεὺς Ἰωάννης Α' Τσιμισκῆς (969 – 976), *Θεοδωροῦπολιν* ἐκάλεσε τὸ Δορύστολον ἤ τοι Δρύστραν, τὴν νῦν Σιλίστριαν, ὅτε ἐκεῖ, ἐν ἔτει 971, κατετρόπωσε τοὺς ὑπὸ τὸν Σβαιτοσλαῦον ἀπὸ βορρᾶ τὸν Δούναβιν περαιωθέντας καὶ τὴν χώραν ἐπιδραμόντας Ῥώσσους βαρβάρους, τῷ ὑπερμάχῳ στρατηλάτῃ μάρτυρι Θεοδώρῳ ἀποδίδων τὰ νικητήρια, οὗ τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ἐπεκαλέσατο πρὶν ἐπιπέσῃ ῥαγδαῖος κατὰ τῶν ἐπιδρομέων καὶ ἀναγκάσῃ αὐτοὺς εἰς ἐπονείδιστον συνθήκην καὶ ὀπισθοχώρησιν.

Δύο αἰῶνας ὑστερώτερα πάλιν, ὁ ἄρχων Ναυπλίας καὶ δυνάστης Ἄργους καὶ Κορίνθου, σεβαστοϋπέρτατος Λέων Σγουρός, ἐπὶ τῶν μολυβδοβούλλων αὐτοῦ ἔφερε τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ στρατηλάτου, ὡς προστάτου κατὰ τῶν πολεμίων.

Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἡ τρίκογχος καὶ μονότρουλλος ἐκκλησία, εἰ καὶ σύγχρονος τῆς τοῦ Λυκοδήμου μονῆς, καὶ ἐπ' ἴσης καλλιτεχνικῶς ἐκτισμένη διὰ παχεμβαλλομένων ὀπτῶν πλίνθων ἐν τῇ διὰ συννόμων πωρικῶν λίθων τοιχοδομίᾳ, μετὰ διαζωμάτων καὶ κορωνίδων κεραμουργῶν καὶ ὀδοντωτῶν, εἶνε ὅμως πολὺ μικροτέρα, καὶ ἔχει ἔσωθεν ἁπλουστέραν τὴν διαγραφὴν καὶ οἰκονομίαν, ἔξωθεν δὲ φέρει διῤῥυτοσκεπεῖς στέγας καὶ ἀετώματα κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα ἐν Ἀθήναις ἑλληνοβυζαντιακὸν ῥυθμόν.

Ὁ τροῦλλος, ἐκ τῶν κομψοτέρων ὅσοι ἀπαντῶσιν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Βυζαντίῳ, στηρίζεται ἐπὶ τυμπάνου ὀκταγώνου ἔχοντος τὰς θυρίδας διζύγους, ἤ τοι διατεμνομένας κατὰ μῆκος διὰ λεπτῶν κιονίσκων. Αἱ ἔξωθεν τρίπλευροι, ἔσωθεν δὲ ἡμικύκλιοι καὶ εἰς κόγχην ἀπολήγουσαι ἀψῖδες φωτίζονται, ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ μεγάλη, ἡ ἐπισκέπουσα τὸ ἅγιον βῆμα διὰ τριῶν θυρίδων, μιᾶς ἐπὶ ἑκάστῃ πλευρᾷ, αἱ δὲ μικρότεραι τῆς προθέσεως καὶ τοῦ διακονικοῦ, διὰ μόνης μιᾶς ἐπὶ τῇ μέσῃ πλευρᾷ. Πᾶσαι αἱ θυρίδες εἶνε δίζυγοι, ὡς ἐκεῖναι τοῦ στηρίζοντος τὸν τροῦλλον τυμπάνου.

Τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἡ ἐκκλησία, οὖσα ἐνοριακή, οὐδέποτε προσελήφθη ἐντὸς οἴας δή ποτε μονῆς ἤ ἐγκλείστρας, ὅπως ἐσφαλμένως ἐνομίσθη παρὰ τῶν εἰκαζόντων, ὅτι δῆθεν ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποτιθεμένης μονῆς ὠνομάσθη ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ ὑπέρτιμος Νικόλαος Α' ὁ Ἁγιοθεοδωρίτης (1161 - 1168). Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱεράρχης πρὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ χειροτονίας εἰς Ἀρχιεπίσκοπον, ἦτο μοναχὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μονῆς Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος, τῆς ἐν τοῖς Σφωρακίου, ἤ τοι ἐν τῇ συνοικίᾳ ἐν ᾗ κατῴκει καὶ Νικήτας ὁ Χωνιάτης, ἀδελφὸς τοῦ μητροπολίτου Μιχαὴλ Ἀθηνῶν, τοῦ Ἀκομινάτου.

Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τῶν Τούρκων, ἐκ τῆς ἀκροπόλεως κατοπεσοῦσαι βολίδες ἐσάλευσαν τὸν ναὸν χωρὶς νὰ ἐπιφέρωσιν αὐτῷ μεγάλην ζημίαν. Ἡ ἀνακαίνισις αὐτοῦ ἐγένετο ἐν ἔτει 1840.

ΤΑΣΟΣ Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΣ

ΕΝ' ΑΛΗΘΙΝΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Ἂν ἔχετε ὄρεξι καὶ γιὰ κανένα ἀληθινὸ παραμύθι, πάρετε τὰ κάστανά σας, καὶ μαζευθῆτε κοντὰ στὴ φωτιά. Μὴν περιμένετε ὅμως στοιχειὰ καὶ βουρκολάκους. Τὸ παραμύθι μου εἶνε ἁπλό, καὶ χωρὶς ἀνατριχίλες. Ἴσως λυπηθῆτε κομμάτι ἐδῶ κ' ἐκεῖ, σὰς ὑπόσχομαι ὅμως πῶς θὰ κοιμηθῆτε καλὰ κατόπι.

Ἔτυχε νὰ ταξειδεύω τὲς προάλλες ἀπὸ τὴ Σάμο στὴν Πόλι. Σὰν εὑρίσκομαι σὲ ταξεῖδι ἔχω τὴν ἀδυναμία νὰ θέλω νὰ μαθω μὲ ποιοὺς ἄλλους ταξειδεύω. Σ' αὐτὸ τὸ βαπόρι πολλοὺς ἐπιβάτες δὲν εἶχε, στὴν Τένεδο ὅμως ἀνέβηκε ἕνας Κύριος, ποῦ μοῦ φάνηκε κομμάτι παράξενος. Περπατοῦσε σὰν Ἐγγλέζος, μὰ σὰν γυρεύανε νὰ τὸν κλέψουνε οἱ βαρκάριδες,—μιλοῦσε στὴ γλῶσσά τους! Σὰν κίνησε τὸ βαπόρι, τὸν σιμόνω, τὸν χαιρετῶ, καὶ τοῦ ἀρχινῶ τὲς ὁμιλίες. Τὸν εὑρῆκα Ῥωμηὸ ὡς τὸ κόκκαλο.

— Καὶ ποῦθε ἔρχεσθε;

— Ἀπ' τὴν πατρίδα μου τή....

— Κι' ἂν θέλ' ὁ Θεός;

— Γιὰ τὴν Εὐρώπη. Ἐπέρασα ἐκεῖ ὅλη τὴ νειότη μου. Ἤλθα νὰ 'δῶ τοὺς δικούς μου, καὶ γυρίζω τώρα γιὰ 5-6 χρόνια ἀκόμα.

Ὡσοῦ νὰ φθάσουμε στὰ Δαρδανέλλια, γενήκαμε φίλοι. Καθήσαμε μονάχοι τὸ βράδυ στὸ κατάστρωμα, καὶ βλέποντας τὴν ἥσυχη θάλασσα ἐμπρός, καὶ τὰ βουνὰ στὸ πλάγι, ἐλέγαμε ἐγὼ τὰ 'δικά μου κι' αὐτὸς τὰ 'δικά του. Καὶ τόσο πολὺ μὲ συγκίνησε ἕνα μέρος τῆς ἱστορίας του, ποῦ τοῦ ἐζήτησα τὴν ἄδεια νὰ σὰς τὴν διηγηθῶ, καὶ μοῦ τὴν ἔδωσε, μὲ τὴ συμφωνία νὰ μὴ σὰς 'πῶ τ' ὄνομά του.

Ὁρίστε λοιπὸν τὸ μέρος τοῦτο:

Ἔφυγα ἀπ' τ' ὄμορφο νησί μου δεκαφτά χρονῶ. Καὶ ἴσια στὸ ἐμπόριο ἀν ἀγαπᾶτε. Ἄχ, πόσες φορὲς τὸ ἔλεγα ἐμπόριο μέσ' 'ς τὸ νοῦ μου! Μὰ ἔλα δὰ πάλι ποῦ ὁ γέρος μου μοῦ εἶχε ἀφήσει μιὰ διαθήκη,—ὄχι ἀπὸ παράδες! Ὁ καϋμένος δὲν εἶχε φόβο νὰ κολασθῇ ἀπὸ τέτοια ἁμαρτία! Ἡ διαθήκη του ἤτανε 2-3 λόγια σὰν ἐψυχομαχοῦσε, ποῦ ὅσο τὰ θυμούμουνα ἔλεγα, ἐμπρὸς ζήτω ἡ ξενιτειά, ἐκεῖ θὰ βροῦμε τὸ βιός μὲ τὲς φούχτες, θὰ μαζέψουμε, θὰ φέρουμε πίσω, καὶ ὕστερα θὰ κάνουμε ὅ,τι θέλουμε!

Ἐσύ 'σαι ποῦ τὸ λές; ὁρίστε λοιπὸν 20 χρόνων ξενιτειὰ μὲ ὅλα της τὰ καλοπάθια! Τσορτούριζε χειμῶνα καλοκαῖρι μέσ' 'ς τὴν αἰώνια συννεφιά, δούλευε μέρα καὶ νύχτα, βάζε σήμερα στὴν μπάντα γιὰ τὴν καλὴ ἀντάμωσι, καὶ ξόδευέ τα αὔριο γιὰ τὲς συφορὲς καὶ ἀρρώστιες ποῦ δὲν ἐλογάριαζες!

Περνοῦν 5, 10, 15 χρόνια! ποῦ νὰ γυρίσῃς πιὰ τώρα! Καὶ μὲ τί πρόσωπο νὰ 'δῇς τὰ φρόνιμα ἐκεῖνα παιδιὰ ποῦ κάνανε τοὺς παράδες τους ἥσυχα ἥσυχα στὴν πατρίδα τους! τὴ μάνα ποῦ σὲ θαρρεῖ μιλλιουνίτη, τ' ἀδέρφια ποῦ περιμένουν βοήθεια! Ἂς ξεροκαταπίνουμε λοιπὸν αὐτὴ τὴν τρομερὴ πίκρα ἀκόμα καμπόσα χρόνια, ἴσως ἡ τύχη μάς τὰ φέρῃ δεξιὰ στὸ τέλος.

Ἡ ἀναθεματισμένη ἐχαμογέλασε στὰ εἴκοσι χρόνια! Κ' ἕνα πρωὶ μοῦ λέει, — Σήκω, γύρνα τώρα 'ς τὸν τόπο σου! — Σπολλάτη σου, Κυρὰ τύχη! τώρα ποῦ ξεράθηκα κ' ἐζάρωσα σὰν τὰ αὐγοτάραχα ἐκεῖνα τῆς πατρίδας μου, μὲ τί χάλια θὰ 'πάγω νὰ 'δῶ τοὺς 'δικούς μου; — Ξεχνοῦσα πῶς δὲν ἤμουν ἐγὼ μονάχος ποῦ 'γέρασα!

Παίρνω τὸ βαπόρι, καὶ ἴσια κάτου, πρὸς τὰ βλογημένα νησιά μας. Ὅλα στὸν τόπο τους! Ὅλα γελοῦσαν ἀκόμα ἀντικρύ μου σὰν ποῦ γελοῦσαν τότες ποῦ μὲ κατευοδόνανε! Κι' ὁ ἥλιος, σὰν νἄξερε κι' αὐτὸς τὸ τί ὑπόφερε ἡ ῥάχι μου ἐκεῖ ἀπάνω, δός του καὶ μοῦ τὴν ἔψηνε, ὡς ποῦ ἐμούδιαζα ἀπ' τὸ ῥαχάτι!

Ὁ καϋμένος ὁ γέρο-πλοίαρχος τοῦ μικροῦ βαποριοῦ ποῦ μ' ἔφερνε στὸ χωριό μου, (ἀκοῦς ἐκεῖ βαπόρι, λέγει, ὕστερα ἀπὸ τὲς ψαροβάρκες!)— σὰν ἔμαθε ποιός ἤμουν, μόνο πῶς δὲν ἔκλαψε! Ἤτανε βράδυ, κι' ὡσοῦ νὰ ἀράξῃ τὸ βαπόρι μεσ' 'ς τὸν ὥμορφο ἐκεῖνο κόρφο, ἐσκοτείνιασε. Καὶ ἀνάβγανε τὰ φῶτα ἕνα ἕνα 'πάνω σ' ἐκεῖνο τὸν βράχο ποῦνε κατασκέπαστος ἀπὸ σπίτια.

— Βάλε τώρα φωτιά, καπετάνιο!

Ὁ γέρος πηγαίνει στὸ κανόνι, μὰ τἀναθεματισμένο δὲν πιάνει! τρέχει λοιπὸν στὴ σφυρίχτρα, κ' ἐκεῖ ἀρχινᾷ ἕνα βοητὸ ποῦ θαρροῦσες κι' ἐβγῆκε κανένας τιτάνας ἀπ' τὰ βουνὰ μέσα, κ' ἐσφύριζε μισὴν ὥρα, χωρὶς νὰ πάρῃ μιὰ φορὰ τὴν ἀνασαμιά του!

— Αἴ, φθάνει, καπετάνιο, τὸ καταλάβανε, νὰ ἡ βάρκα ποῦ ἔρχεται.

Ἡ βάρκα ἤρτε μὲ δυὸ-τρία παληκάρια μέσα χαρούμενα, μ' ἕνα 'ντροπαλὸ χαμογέλιο, κ' ἕνα πλειὸ ντροπαλὸ «καλῶς ὡρίσατε»! — Γιὰ δὲς ἐκεῖ, ποῦ ἀντὶς νὰ μὲ πάρουν στὰ λεμόνια ὕστερα ἀπὸ τόση ἀπονιά, τὰ καϋμένα τὰ παιδιὰ νὰ μ' ἐντρέπουνται λέει, καὶ νὰ χύνουν καὶ δάκρυα κιόλας!

— Καὶ ποιοὶ εἶστε σεῖς;

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀδεξιμιός σου...

— Ἐγὼ εἶμαι τοῦ ἀξαδέλφου σου...

— Ἐγὼ ὁ ἀνεψιός σου ὁ...

Καϋμένε κόσμε, εἶσαι πικρὸς κι' ἀνάποδος, μὰ ἔχεις καὶ τὲς παράξενες γλύκες σου!

Ἡ βάρκα ἔσχιζε τὰ κύματα μιὰ 'μορφιὰ κ' ἐπήγαινε πρὸς τὴ στερνά.

Ἀκόμα δὲν ἔδεσε τὸ παλαμάρι ὁ μπάρμπα Στάμάτης καὶ δρόμο, νὰ προφθάσῃ πρῶτος τὰ συχαρίκια!

— Ἄ, ἐδῶ δὲν μὲ γελᾶτε, ἐφώναζα, σὰν ἐπάτησα στὴ σκάλα. Ἐσᾶς σᾶς ξέρω. Νὰ ὁ θειός μου! ἄσπρισε ὅμως! Νὰ ὁ 'ξάδελφος..! Κι' αὐτὸς ἐζάρωσε! Νὰ ὁ χουβαρτᾶς ὁ Ζήσης μὲ τὸ πονηρό του χαμόγελο!

Δὲν 'μπόρεσα νὰ προχωρήσω. Ἐστάθηκα 'λιγάκι, τοὺς 'πῆρα τριγύρω μου, ἐγύρεψα νὰ τοὺς 'μιλήσω, ἤθελα νὰ τοὺς 'πῶ πῶς τἀχατες δὲν ἀλλάξανε, καὶ πῶς μοῦ φαίνουνταν σὰν νὰ μὴν ἔφυγα ποτὲς ἀπὸ κοντά τους. Δὲν 'μπόρεσα ν' ἀνοίξω τὸ στόμα μου. Ἀκούμπησα ἀπάνω στὸ γέρο θεῖο γιὰ μιὰ στιγμή, 'σφογγίσαμε τὰ μάτια μας, καὶ πήγαμε 'μπρός, μὲ τὸ φανάρι.

Πηγαίνοντας, ἐστέκουμουν καμμιὰ φορὰ νὰ κυττάξω ἐδῶ ἕνα καινούργιο σπίτι, ἐκεῖ ἕνα καινούργιο δρόμο, περιβόλια ἐκεῖ ποῦ ἀφῆκα χαλάσματα, ἐργαστήρια ἐκεῖ ποῦ ἤξερα βράχους. Καὶ θαρροῦσα πῶς ἤμουν καὶ δυὸ φορὲς πλειὸ ἀψηλὸς ἐκεῖ μέσα, — μικρὰ μικρὰ καθώς 'φαινούνταν ὅλα! Τοὺς τῶλεγα, καὶ γελούσανε.

Ἀπὸ μέσα ὅμως μ' ἔτρωγε ἕνα κρυφὸ σκουλίκι. Συλλογιούμουν πῶς ν' ἀνταμώνῃ κανεὶς μάνα ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια δὲν εἶνε παῖξε γέλασε, καὶ πῶς χρειάζεται ἐδῶ θάρρος καὶ ψυχρὸ αἷμα, νὰ μὴν πάθῃ τίποτε ἡ γρηὰ ἀπὸ τὴ συγκίνησι. Ἐπῆρα λοιπὸν τὸν ἀέρα ἐκεῖνο ποῦ παίρνουν οἱ μεθυσμένοι σὰν θέλουν νὰ δείξουν πῶς δὲν ἐμεθύσανε! Ἐπερπατοῦσα γερά, κ' ἐκτυποῦσα τὸ ῥαβδί μου κάτω μὲ ἀπόφασι. Ἡ καϋμένη ἡ γρηὰ μοῦ ἔλεγε ὕστερα πῶς κ' ἐκείνη τὴν ἴδια ἀπόφασι εἶχε κάμει. Κ' ἔτσι βρεθήκαμε ἄξαφνα ὁ ἕνας μπροστὰ στὸν ἄλλον! Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀκουμπήσανε τὰ δυὸ πρόσωπα τὸ ἕνα στοῦ ἀλλονοῦ τὸν ὦμο. Δὲν ἄκουες λέξι.

Ἐπαραστέκουνταν 40—50 δικοί μας καὶ φίλοι μὲ μιὰ εὐλάβεια καὶ συγκίνησι σὰν νὰ βλέπανε ἱερὸ μυστήριο. Καὶ ἤτανε τὸ ἱερώτερο μυστήριο τῆς ζωῆς μου, γιατὶ ἕνα φιλὶ μοῦ ἐσφόγγιζε μιᾶς ζωῆς ἁμαρτίες!

Ἀνασηκώνω τὰ μάτια μου νὰ 'δῶ τριγύρω μου, καὶ μὲ παίρνει μιὰ κοπέλλα στὴν ἀγκάλη της κλαίγοντας. Μοῦπαν πῶς ἤταν — ἡ ἀδελφή μου!

— Τί ὥμορφη ποῦσαι, τῆς εἶπα γυρεύοντας νὰ χωρατέψω, καὶ πνιγήκανε τὰ λόγια μου στὰ δάκρυα. Ἤτανε ὀλίγων μηνῶν νύφη, μὲ τὸν γαμβρὸ στὸ πλάγι της, ποῦ περίμενε κι' αὐτὸς νὰ μ' ἀγκαλιάσῃ. Τρέχω κοντά του καὶ τοῦ λέω,—«Ἐσὺ μοῦ τὴν ἔκαμες ἔτσι γλυκειὰ καὶ ὥμορφη, γιατὶ ἤτανε ἀγριοκάτσικο σὰν τὴν ἔπαιρνα στὰ γόνατά μου, τεσσάρων χρονῶν μικροῦλα». Γυρίζω καὶ ξαναβλέπω τὰ μάτια της.—«Σὲ γνωρίζω τώρα» τῆς εἶπα, «ἐμεγάλωσες, μὰ δὲν ἄλλαξες».

Κ' ἔτσι παίζοντας καὶ κλαίγοντας ἐπέρασα τὴν τρομερὴ αὐτὴ εὐτυχία, ποῦ δὲν ἔχει ταῖρι στὸν κόσμο.

Σὰν ἐμπῆκα στὸ σπίτι μας, μ' ἐπήρανε στὸ σαλόνι. Τὸ σπίτι ἤταν ἀπάνω κάτω τὸ ἴδιο, μὰ τὰ ἔπιπλα ἤταν φράγκικα τώρα!

— Ἄχ, ὡς κι' ἐδῶ ἦλθαν τὰ σημάδια σας διαβολόφραγκοι, εἶπα στὸ νοῦ μου. — Μὰ δὲν προφθάσσα νὰ ξεστομίσω τίποτε, γιατὶ σὲ 'λιγάκι γέμισε τὸ σπίτι τρεῖς γενεές, τὲς δυὸ ποῦξερα (ἐκτὸς ἐκείνους ποῦχανε μισέψει σὲ πλειὸ μαῦρο καὶ σκοτεινὸ ταξεῖδι ἀπ' τὸ δικό μου!) κι' ἀπὸ τὴν καινούργια ποῦ ξεφύτρωσε κατόπι.

Τί χάζι, σὰν τἄπαιρνα ἕνα ἕνα τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν ποῦ γνώριζα, καὶ τοὺς ἔλεγα ἀμέσως τίνος ἤταν. —Ἐσὺ εἶσαι τοῦ δεῖνα, ἐσὺ τῆς τάδε! Καὶ κανένα λάθος δὲν ἔκανα! Καὶ δός του γέλια, γιὰ νὰ ξεχασθοῦν ἡ παληὲς πίκρες.

Νὰ παρασταίνω τὴν ἀντάμωσι καθενὸς παληοῦ φίλου, κάθε ἀξαδέλφης καὶ θειᾶς, χρειάζεται περισσότερη ὥρα. Σᾶς λέγω μονάχα πῶς κάθε καινούργιο πρόσωπο ἤταν κ' ἕνα καινούργιο 'νοιώσμα, καὶ κάθε φορὰ τῶβρισκα! Τόσο καλὰ θυμούμουνα τὰ παληὰ χρόνια!

Αἴ, παληὰ χρόνια! Βρίσκω πάλι τὴ χάρι σας καὶ τὴ γλύκα σας! Τὸν «ἀποκρέββατο» μὲ τὰ ξερὰ σύκα, τὸ ἁρμάρι μὲ τοὺς χαλβάδες καὶ τὸ κλειδὶ κρυμμένο μέσ' 'ς ἕνα συρτάρι, τὲς τηγανίτες τὸ πρωὶ πρὶν νὰ φέξῃ, κάθε τι ποῦ σοφίζουνται ἡ μανάδες γιὰ νὰ μᾶς ξανακάμουν παιδιά, κι' ἂς ἀσπρίσανε τὰ μαλλιά μας! Σᾶς βρίσκω στὲς παληὲς καρδιές, στὰ παληὰ τραγούδια καὶ παιγνίδια, καὶ στὰ παληὰ ἐκεῖνα σουσούμια! Σὰν πηγαίνω ὅμως σὲ καινούργια σπιτικὰ καὶ βλέπω καινούργια πρόσωπα, κι' ἀκούω καινούργια πράμματα, σκεπάζεται ἡ ψυχή μου, καὶ θαῤῥῶ πῶς ἐξενιτεύθηκα πάλι! Γιατὶ τὰ φέρανε κ' ἐδῶ τὰ κουρέλια τοῦ «Πολιτισμοῦ» ἀπὸ τὴ Σύρα κι' ἀπὸ τὴν Πόλι, ἀνθρώπεψε τάχα κ' ἐδῶ ἡ ῥωμηοσύνη, σὰν τὲς μαϋμοῦδες ἐκεῖνες ποῦ βάζουν παρδαλὰ ῥοῦχα καὶ βγαίνουν στὸ δρόμο νὰ χορέψουνε! χαθήκανε τὰ γερδάνια καὶ τὰ σαλβάρια, καὶ μαζὺ μ' αὐτὰ χαθήκανε τὰ παληὰ ξεφαντώματα, ἡ κούνιες κάτω ἀπ' τοὺς πλατάνους, καὶ τὰ τραγούδια! Ἄχ, τραγούδια τῆς πατρίδας μου, ἐγὼ ὁ ξενιτεμμένος σᾶς τραγουδοῦσα, καὶ δὲν σας ξέρανε ἡ καϋμένες ἐκεῖνες κοπέλλες ποῦ δὲν ξενιτευθήκανε ποτές τους, μόνο ξέρανε κάτι ἄλλα, σὲ διωρθωμένη γλῶσσα, καὶ μὲ διωρθωμένη μουσική, ποῦ δὲν ἤτανε μήτε φράγκικα, μήτε ῥωμέϊκα, σὰν τόσα καὶ τόσα ἄλλα ποῦ παρατήρησα παρδαλά, ἄνοστα καὶ χωρὶς χαρακτῆρα!

— Πάμε ς' τὴν ἐξοχή μας, λέγω μιὰ 'μέρα, κι' ἂς εἶνε καὶ φθινόπωρο. Ἐκεῖ δὲν θ' ἄλλαξε τίποτε.

Καὶ εἶχα δίκηο. Ὁ πύργος, ἡ λεύκες κοντά του, ἡ βρύσι στὸ πλάγι, οἱ πλατάνοι παραπάνω, τὰ κοπάδια στὰ βουνὰ τριγύρω μὲ τὰ κουδούνια τους, ποῦ ἔλεγες κι' ἐκρατοῦσαν τὸν ἴσιο τῆς φλογέρας, ἡ θάλασσα παρακάτω, ὅλα, ὅλα τὰ ἴδια. Οὔτε γεράσανε, οὔτε θὰ γεράσουνε ποτὲς τους. Ἕτοιμα νὰ σὲ χαιρετίσουν καὶ νὰ σ' ἀναστήσουν, ὅσο γέρος καὶ θλιμμένος κι' ἂν ἤσουν!

Παίρνω τὴ γρηὰ μου στὸ ἐξωκκλήσι στὴν ἀκρογιαλιά, ἀνάφτουμε ἀπὸ ἕνα κερί, καὶ τάζουμε νὰ περάσουμε μαζὺ τὰ στερνὰ στερνὰ χρόνια μας ἐκεῖ πέρα.

— Μόνο νὰ ξαναπάγω ἄλλη μιά, μανοῦλά μου, καὶ σοῦ τὸ κάνω ὅρκο πῶς δὲν θ' ἀργήσω τώρα, τῆς λέγω μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο.

Εἶδε τὴν ἐπιθυμία μου καὶ δὲν εἶπε ὄχι, ἡ καϋμένη. Μόνο ἐγύρισε πρὸς τὴ θάλασσα, ἀναστέναξε, κ' ἐτραγούδησε ἕνα παληὸ τραγοῦδι τοῦ μακαρίτη τοῦ γέρου της:

Ἡ θάλασσα ξηβούρκουση στὰ ῥάχτα πᾶ τσὴ δέρνει,
Τσὴ πάλι ξαναβούρκουση πάλι στὰ ῥάχτα δέρνει!

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ὁ στενοκέφαλος περιφρονεῖ ὅ,τι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ — ὁ ἔξυπνος μανθάνει εἰς τὴν στιγμὴν ὅ,τι οἱ ἄλλοι μὲ τὸν καιρὸν ἔμαθαν — ὁ μεγαλόψυχος ἀνακαλύπτει ὅ,τι κανεὶς δὲν ἠξεύρει.

*

Κοινὸν δυστύχημα τῶν ἰσχυρῶν βασιλέων καὶ τῶν ὡραίων γυναικῶν εἶνε ὅτι περιστοιχίζονται ὄχι ἀπὸ φίλους ἀλλ' ἀπὸ κόλακας. Κοινὸν ὅμως εὐτύχημα ἀμφοτέρων εἶνε ὅτι ἡ ματαιότης δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ τὸ ἐννοήσουσι.

*

Ἡ συκοφαντία ὅπως ἡ φλὸξ μαυρίζει ὅ,τι δὲν ἠμπορεῖ νὰ καύσῃ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἡ ἐν Ἀμβούργῳ γενομένη κατὰ τὸ θέρος Βιομηχανικὴ ἔκθεσις κατέλιπε περίσσευμα 600 χιλ. μαρκῶν.

— Ὁ γνωστὸς ἐξερευνητὴς τῆς Γροιλανδίας Νάνσεν ἐν Ἀγγλίᾳ διατρίβων νῦν, ἑτοιμάζει νέαν ἐκδρομὴν εἰς τὸν Β. Πόλον. Οἱ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συλλεγέντες ἔρανοι ἀνέρχονται μέχρι τοῦδε εἰς 20 χιλ. λίρας στερλίνας.

— Κατὰ τὸν μῆνα Αὔγουστον ἐξήχθησαν ἐν Κίμβερλεῦ τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς ἀδάμαντες βάρους 200 638 3/4 καρατίων, ἀξίας δὲ 387,886 ἀγγλικῶν λιρῶν.

— Διὰ παραδόξου τρόπου ἐξεδήλωσεν ἐσχάτως τὴν πρὸς τὸν διάσημον τῆς Βιέννης χειρουργὸν Μπίλλροτ εὐγνωμοσύνην της γυνή τις ὑπ' αὐτοῦ θεραπευθεῖσα: Ἡ γυνὴ αὕτη προμηθευθεῖσα εἰκόνα τοῦ ἐξόχου ἐπιστήμονος ἀνήρτησεν αὐτὴν ἐν ἐκκλησιδίῳ πλησίον ἄλλων παντοειδῶν ἀναθημάτων.

— Τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον γενήσεται ἐν Μαδρίτῃ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις εἰς ἣν καλοῦνται νὰ λάβωσι μέρος πάντες οἱ ἱσπανοὶ καὶ ἀλλοδαποὶ ζωγράφοι ἐν πλήρει ἰσότητι δικαιωμάτων.

— Ἀπέθανεν ὁ διάσημος γάλλος ζωγράφος Ἰούλιος Δυπρέ.

— Ἐν Βερολίνῳ ἱδρύεται «Μουσεῖον Βισμαρκ» τῇ πρωτοβουλίᾳ φίλων καὶ θαυμαστῶν τοῦ γερμανοῦ ἀρχικαγγελαρίου, οἵτινες καλοῦσιν εἰς ἔρανον καὶ σύμπαντα τὸν γερμανικὸν λαόν. Τὸ μουσεῖον θὰ περιλαμβάνῃ οἱαδήποτε ἀντικείμενα σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΠΝΙΖΟΥΣΑΙ

Δύνανται νὰ καπνίζωσιν αἱ γυναῖκες;

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπασχολεῖ ἀπό τινος τὴν ἀγγλικὴν κοινωνίαν. Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ εἶνε πλήρη σχετικῶν ἄρθρων. Ἄλλοι κηρύσσονται ὑπὲρ καὶ ἄλλοι κατά.

Δὲν εἶνε ἀνάρμοστον νὰ μολύνωσι τὰ ῥοδαλὰ χείλη των διὰ τοῦ σιγαροχάρτου καὶ τῶν τριμμάτων τοῦ καπνοῦ; Δὲν εἶνε ἀπρεπὲς διὰ μέσου τῶν μαργαριτωδῶν ὀδόντων των νὰ ἐκβάλλωσι νέφη σκιάζοντα τὴν λευκότητά των;

Ναὶ λέγουσιν οἱ μὲν· ὄχι λέγουσιν οἱ ἄλλοι. Προβάλλουσι δὲ ἀμφότεροι ἐπιχειρήματα ἐξ ἴσου ἰσχυρά. Κατὰ τοὺς ἄγγλους κοινωνιολόγους καὶ φυσιολόγους αἱ γυναῖκες καπνίζουσιν ἰδίως εἰς τὰς χώρας, ὅπου ἐπικρατεῖ πλειοτέρα βαρβαρότης. Ἀλλὰ μήπως εἶνε ἡ μόνη περίπτωσις αὕτη καθ' ἣν ὁ ὑψιστος πολιτισμὸς συναντᾶται μετὰ τῆς ἐσχάτης βαρβαρότητος; Διότι ἀκριβῶς αἱ ἐν Εὐρώπῃ καπνίζουσαι γυναῖκες ἀνήκουσιν εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· αἱ δὲ ἐκ τῶν ταπεινῶν τάξεων πράττουσαι τοῦτο τὸ πράττουσι συνήθως διὰ νὰ φαίνωνται μεγάλαι κυρίαι καὶ αὐταί.

Ἐκ τίνος δὲ ὁρμῶνται αἱ ἐπιδιδόμεναι εἰς τὸ κάπνισμα γυναῖκες δὲν εἶνε δύσκολον ν' ἀναζητήσῃ τις Ἐκ τῆς μιμητικῆς τῶν μανίας καὶ ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι φαίνονται ἀρρενωπότεραι καὶ μᾶλλον ἀνεξάρτητοι πράττουσαι ὅπως καὶ οἱ ἄνδρες.

Ἀλλὰ τὰ πειστικώτερα ἐπιχειρήματα προβάλλουσι κατὰ τῆς τοιαύτης χρήσεως τοῦ καπνοῦ οἱ ἰατροί. Δὲν πρόκειται ν' ἀποδειχθῇ πλέον ἂν εἶνε εὐπρεπὲς ἢ ὄχι, ἂν εἶνε δεῖγμα βαρβαρότητος ἢ προόδου. Τὸ ζήτημα εἶνε ὅτι ἀφοῦ ὁ καπνὸς φθείρει τὸν ἀνδρικὸν ὀργανισμόν, πολὺ περισσότερον εἶνε ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν γυναικεῖον τὸν φύσει ἀθρότερον καὶ ἀσθενέστερον. Γυναῖκες δὲ μὴ ἔχουσαι ἰσχυρὸν καὶ ὑγιᾶ ὀργανισμὸν θὰ καταστῶσι μητέρες νευροπαθῶν καὶ καχεκτικῶν τέκνων. Ἐν ὀνόματι λοιπὸν τοῦ μητρικοῦ φίλτρου κηρύττονται οἱ κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ ἀφορισμοὶ οἵτινες βεβαίως θὰ εὕρωσιν ἠχῶ εἰς τὰ γυναικεῖα ὦτα.

ΟΙΚΙΑ ΕΚ ΖΑΧΑΡΕΩΣ

Ἡ εἴδησις αὕτη ἔρχεται πάλιν ἀπὸ τὴν χώραν τῶν θαυμάτων, ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν. Φαίνεται ὅμως τόσον ἀπίστευτος, ὥστε μὲ ὅλην τὴν γλυκύτητά της — δὲν τρώγεται. Εἷς ἀμερικανός, λέγει, κτίζει οἰκίαν... ἐκ ζαχάρεως. Ἀλλὰ διατί τάχα ἐκ ζαχάρεως; Ἀρκεῖ τοῦτο διὰ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι θὰ ζήσῃ γλυκεῖαν ζωὴν ἐν αὐτῇ; Ὡς πρὸς τὴν στερεότητα δὲ τῆς οἰκοδομῆς δὲν φοβεῖται μήπως αὐτὴ καταφαγωθῇ ἀπὸ τοὺς διαβάτας, καὶ μεταβληθῇ εἰς σορμπέτι εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην βροχήν;

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ δύο μαντήλια.

Ἐν δικαστηρίῳ, ὁ πρόεδρος:

— Λοιπὸν λέγεις ὅτι ὁ ἐναγόμενος σοῦ ἔκλεψε ἕνα μαντίλι;

— Μάλιστα, κύριε πρόεδρε, καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι ἔχω καὶ ἄλλο ὅμοιον εἰς τὴν τσέπη μου.

— Αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάνῃ· κ' ἐγὼ ἔχω ὅμοιον εἰς τὴν τσέπη μου.

— Μπορεῖ, κύριε πρόεδρε, γιατὶ μοῦ λείπουν δύο.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ψυλλοπαγίς.

Ὅπως ὑπάρχει τρόπος πρὸς σύλληψιν τῶν ποντικῶν ὑπάρχει καὶ τρόπος πρὸς σύλληψιν τῶν ψύλλων. Ἡ ψυλλοπαγὶς εἶνε ὄργανον ἁπλούστατον καὶ δύναται ἕκαστος νὰ κατασκευάσῃ τοιαύτην: Λαμβάνει μικρὸν σωλῆνα ὑάλινον τοῦ ὁποίου τὸ ἐσωτερικὸν ἀλείφει διὰ κολλώδους τινὸς καὶ ζαχαρώδους ὑγροῦ ἔχοντος ἰσχυρὸν ἄρωμα, ὥστε νὰ προκαλῇ τὴν λαιμαργίαν τοῦ ψύλλου. Τὰ δύο ἄκρα τοῦ σωλῆνος φράττει διὰ φελλῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἀνοίγει πολλὰς μικρὰς τρύπας, τόσον μικράς, ὥστε νὰ χωρῇ καὶ ὁ εὐρωστότερος ψύλλος. Τὴν παγίδα θέτει ὁ θέλων ν' ἀπαλλαγῇ ἐκ τῶν ὀχληρῶν ζωϋφίων ὑπὸ τὴν κλίνην ἢ ἐπ' αὐτῆς ἢ εἰς οἱονδήποτε μέρος κατοικοκοσύμενον ὑπὸ ψύλλων. Μετά τινας ὥρας θὰ εὕρῃ ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τοὺς αἰχμαλώτους, οἱ ὁποῖοι εἰς μάτην προσπαθοῦσι νὰ ἐξέλθωσιν. Ὁ ἁπλούστερος δὲ τρόπος ὅπως ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς τῆς ἀγωνίας εἶνε νὰ βυθίσῃ τὸν σωλῆνα ἐντὸς βραστοῦ ὕδατος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1889—1892.